

Felfelé a lejtőn?

Az előrelépés új lehetősége nyílt meg a nagy adóssággal küszködő fejlődő országok előtt azt követően, hogy a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) vezetése a heten elfogadta az adósságállomány csökkentését előirányzó új hitelstratégia kereteit. Az új politika célja az, hogy az elkövetkező években mintegy 70 milliárd dollárral csökkenjen a fejlődő országok összességében mintegy 1300 milliárd dollárt kitevő adósságállománya.

Az új hitelstratégia nemcsak az amerikai pénzügyminiszter, Nicolas Brady március elején elhangzott javaslatán alapul, hanem bizonyos mértékig helyet kap benne Francois Mitterrand francia elnök és Mijazava Kiicsi volt japán pénzügyminiszter elképzelése is. A mostanra kialakult terv arra ösztökéli a Világbankot és a Nemzetközi Valutaalapot, hogy anyagiakkal járuljon hozzá a kereskedelmi bankok és az adós országok közötti új megállapodásokhoz, amelyek vagy az adósságok, vagy a kamatok bizonyos csökkentését teszik lehetővé. A megmaradó hitelekért cserébe aztán a kereskedelmi bankok vagy új kötvényeket, vagy az adott országokban megvalósuló üzleti vállalkozásokból kapnak részvényeket. A megállapodások megkötésének felgyorsítása érdekében a Világbank és az IMF különböző támogató lépéseket tenne, amelyek közé tartozhat a kamatfizetések garanciája is. Mindkét intézmény saját forrásából várhatóan mintegy 25 milliárd dollárt fog erre a célra tartálékolni, amihez még hozzájön az a 4,5 milliárd dollár is, amelyet japán részről a hét elején ajánlottak fel.

Meglehetősen nagy várakozás előzte meg a 131 tagállamot számláló Világbank és IMF hét elején lezajlott bizottsági üléseit, hiszen az utóbbi időben már egyre fenyegetőbbé válik nemzetközi hitelezési problémát még mindig nem sikerült megoldani. Az 1982-es hitelválságot követően egészen az utóbbi időkig az uralkodó felfogás az volt, hogy újabb és újabb hitelekkel az adóssodott országok végül is egyenesbe tudnak jönni. Ugyanakkor a legutóbbi időszak eseményei (például a több száz halálos áldozatot követelő venezuelai zavargások) azt jelezték, hogy a gazdasági növekedést és az életszínvonalat jelentősen befolyásoló politikát a nagymértékben eladósodott fejlődő országokban így folytatni

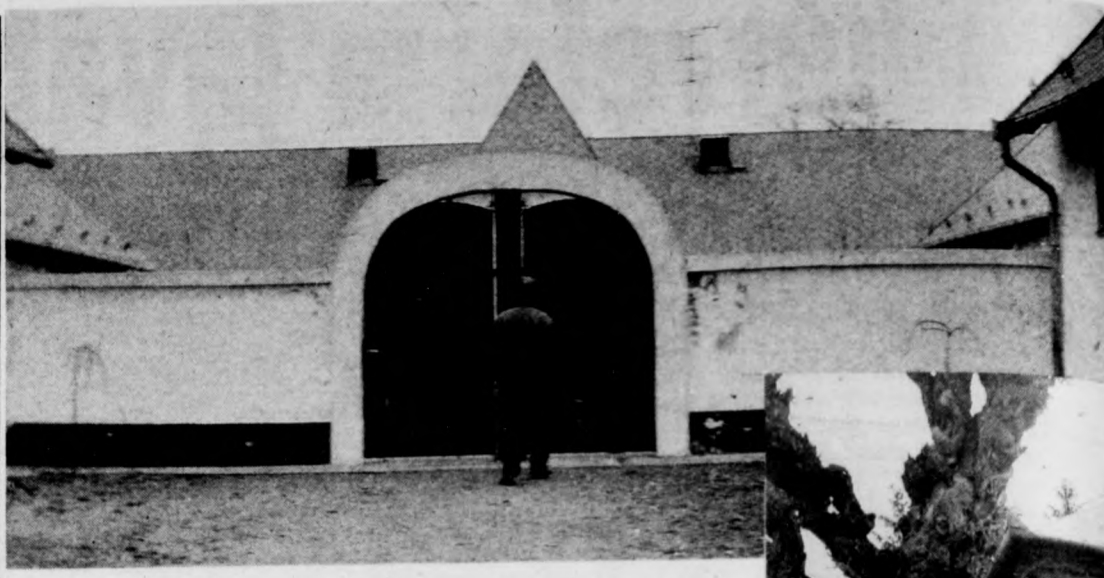
már nem lehet. S a várakozás azért is volt nagy, mert mind az IMF-nek, mind a Világbanknak meghatározó szerepe van a fejlődő országokkal kapcsolatos pénzügyi politikában.

Gyakran hallható, hogy nehéz különbséget tenni a két intézmény jellege között, ezért hasznosnak tűnik rövid pillantást vetni rájuk. A Világbankot és a Nemzetközi Valutaalapot 1944-ben egy amerikai kis falucskában, Bretton Woods-ban hozták létre 41 ország küldöttei. Mindkét szervezet a tagok tulajdona, s egyben ők is igazgatják. Mindkettő a tagországok gazdaságának erősítésén fáradozik. Míg azonban a Nemzetközi Valutaalap (IMF) makrogazdasági kérdésekkel foglalkozik (például az egyes országokban megvalósuló gazdasági reformpolitikát egészéhez nyújt támogatást), addig a Világbank ágazati programokhoz (például telefonhálózat bővítése, szállítási rendszer korszerűsítése) ad segítséget. Az IMF a nemzetközi pénzügyi rendszert figyelemmel kísérve rövid és hosszú lejáratú hitelekkel próbál meg segíteni (a fejlett és fejlődő tagországoknak abban, hogy fizetési nehézségeiket egyensúlyba tudják hozni). A Világbank elsősorban a legszegényebb országok gazdaságának fejlesztésében vállal szerepet.

A két intézmény miniszteri bizottságai évente kétszer, ősszel és tavasszal üléseznek, hogy tanácsokkal segítsék az intézmények igazgató tanácsának munkáját. Ezen a tavaszi ülésükön született meg most az a nagy horderejű döntés, amely alapján remélhető, hogy az újabb válsággal fenyegető nemzetközi adósságproblémán enyhíteni lehet, s amely tényleges lehetőséget nyújt a nagy adóssággal rendelkező országoknak, hogy elinduljanak a lejtőn felfelé.

Ehhez azonban még sok munkát el kell végezni. Az új hitelstratégiának csak a keret létezik, s a gondok megoldása nem tűr halasztást. A felfokozott ütemet jelzi az is, hogy a két intézmény közös munkabizottsága már a hét végén megkezdte a részletek kidolgozását, s az első konkrét lépésekre — amelyek a várakozások szerint Mexikót, Venezuelát és esetleg a Fülöp-szigeteket érinthetik — már a nyáron sor kerülhet.

Madarász György

Álmosd-bagaméri képeslapok

(Köszeghy György képriportja)

Korszerűbb vagyonvédelemre van szükség

1988-ban növekedett a társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett bűncselekmények száma

1987-hez viszonyítva a debreceni rendőrkapitányság területén 18,3 százalékkal több társadalmi tulajdon károsító bűncselekményt követtek el. Erdős Imre százados, a kapitányság társadalmi tulajdonvédelmi alosztályának vezetője a betöréses lopást emelte ki a tipikus bűnelkövetési módszerek közül.

A betörők „kedvelt” célpontjai a műszaki cikkeket forgalmazó üzletek. A Kálmán téri Elektro szaküzlet például valósággal vonzza a zsákmányra vadászókat. A százados úgy véli, célszerű lenne, ha az üzletközpont minél több bolttulajdonosa korszerű riasztóberendezéssel védené értékes árukészletét. Példaként említette a betörést a BHG Köntösgát sori gyárába, ahol a tettesek meg sem kíséreltek olyan, helyiségbe bejutni, ahol riasztót gyanítottak. A társadalmi tulajdonvédelmi alosztály a közeljövőben szorgalmazni kívánja, illetékségi területén valamilyen új, gazdaságilag szervezett számára a korszerű biztonsági berendezések felszerelését.

A hasonló jellegű bűncselekmények megelőzésére kíván eszközöket a Nyiradonyi Új Élet Mgt. sz. ipari főigazgató. Tűz- és betörésvédelmi berendezések tervezését, gyártását, üzemeltetését, karbantartását ajánlják.

— Lényeges körülmény, hogy betörés esetén a biztosító a kárt százezer forintnál több csak bizonyos felté-

telek mellett téríti meg. Magánzemélyek esetében például legalább két zárral kell felszerelni az ajtót.

Kalocsai Péter, a főigazgató vezetője, aki munkatársával, **Kovács Istvánnal** egyetemben vagyonvédelmi szakértőként jogosult tevékenykedni, a fentiek után a következőkre hívja fel a figyelmet.

— Ágazatunk a mechanikus megerősítő szerkezetektől kezdve — elsősorban ajtóakra alkalmazhatóak — a legbonyolultabb elektromos védelmi berendezésekig — töréscjelző, mozgásérzékelő — a biztonsági felszerelések széles skáláját kínálja. Az eszközök egy részét közvetlenül a gyártóktól szerezzük be, más részüket magunk állítjuk elő. Ez olcsóbbá, elérhetőbbé teszi őket a vásárlók számára.

— **Említene példát saját termékeikre?**

— A tavaly őszi BNV-n mutattuk be saját fejlesztésű vezeték nélküli riasztórendszerünket. A rendszer központja helyszíni riasztás nélkül bármely alrendszernek jelzést négy másodpercen belül képes továbbítani a riasztási kívánt helyre. Az eszköz hatósugara 15–20 kilométer. Gazdálkodó szervezetek számára ideális megoldás lehet, hisz a jelenlegi riasztórendszerek kapacitása nem bővíthető a végtelenségig, míg a mi távjelzőnkhez 16 ezer állomás csatlakoztatható.

K. T.

KISTERMELŐKNEK

A vöröshagyma-termesztés fortélyai

Papirusztekercseken leírás van arról, hogy Egyiptomban a vöröshagymát emberemlékezet óta termesztik. A leírások egyike hírül adja, hogy i. e. 2900-ban a Kheopsz-piramis építkezésénél a munkások milyen temérdek hagymát fogyasztottak. A hagyma mint táplálék, fűszernövény és nem utolsósorban a népi orvoslásban használt gyógyszer megtalálható minden civilizációban a piramisok tövében éppúgy, mint a kínai vagy ősi indiai kultúrákban.

Hiteles adatok bizonyítják, hogy Mátyás király asztalára gyakran került hagymával készült étel, igaz, Beatrix királyné a nyersanyagot, a vöröshagymát Olaszországból szerezte be.

Csökkenti a szívtrombózis veszélyét

Makón kétszázhetvennyolc év óta termesztik a hagymát. A munka eredményeként, a kiváló makói talaj és mikroklíma hatására kialakult a világhírű makói vöröshagyma. Az értékes tájfajták a makói kutatók továbbformálták. Újabb célkitűzésük a rezisztencia, ellenállóság és olyan fajták előállítása, amelyek édes ízűek, ősszel ültethetők és tavasszal betakaríthatók. Tudatosan törekednek a nemesítők arra, hogy a vöröshagyma-fajták korszerű szinten elégték ki a termesztési gyakorlat követelményeit, a fogyasztók, valamint a feldolgozóipar igényeit és messzeemenően feleljen meg az exportértékesítés szempontjainak is.

A vöröshagyma, továbbá a belőle izolált illóolaj számos biológiaiilag aktív vegyületet tartalmaz (flavonoidok, fenolok, nyomelemek,

A-vitamin (karotin), B₁, B₂, B₆-vitamin, C- és E-vitamin, pantoténsav, H-vitamin, nikotinsav és nikotinsavamid, kénvegyületek stb.). Antimikrobiális hatása elsősorban a tioszulfínat-, diszulfid és fenolsav-tartalmának tulajdonítható. Kísérleti úton azt is bizonyították, hogy a vöröshagymaolaj csökkenti a vér lipid- és koleszterintartalmát, továbbá a vércukorszintet és a véréraladási időt. Rendszeres fogyasztása csökkenti a szívtrombózis veszélyét. Az alkoholfogyasztás következtében fellépő hyperlipidémia is megszüntethető vöröshagymával. Kimura és Yamamoto vizsgálatai alapján, a vöröshagyma, bár kis mennyiségben, de a tumorok növekedését is gátolja. Értékes hatása mellett meg kell említeni az inzulinválasztást és a májglükogénszint-növelő hatást.

A házikerti vöröshagyma-termesztés elsődleges célja, hogy biztosítsa a család folyamatos ellátását. Az így hasznosított terület nagyságát ezért a családok létszámahoz méretezzük, fejenként hozzávetőlegesen négy négyzetméter számolva. Fenti terület tíz százalékát célszerű kora tavaszi zöldhagyma-ellátásra tartálékolni, körülbelül hetven százalékán termeljük meg az évközi hagymaellátást biztosító árut és mintegy húsz százalékán állítsunk elő: téli sarjadékhagymát, pórhagymát, salottahagymát és metélőhagymát.

Kártevők és kórokozók

A vöröshagyma napfényigényes növény, ezért fák alá, árnyékos kertzugokba ne telepítsük. A betegségek, kártevők megelőzésére ugyancsak kerülni kell az előzőleg hagymafélékkel hasznosított területeket is. Legalkalmasabbak a humuszban gazdag, jó vizgaz-

dálkodású talajok. Istállótrágyázás vagy túlzott N-adagolás helyett a K-műtrágyákat részesítsük előnyben. Legbiztosabb, ha dughagymáról állítunk elő étkezési hagymát. Lényeges követelmény, hogy a dughagyma hőkezelt formában kerüljön elrakásra. A hőkezelés minőségét vásárlás előtt feltétlenül ellenőrizzük. Akkor megnyugtató, ha keresztbe vágott hagymácskák gyűrűi nem zárnak szorosan, kissé törpedtek, egymástól eltávolodnak. Fontos, hogy a szaporítóanyag egészséges és jól osztályozott legyen. Legbiztosabbak az 1–2 centiméter átmérőjű dughagymák. Ellenkező esetben növényeink felmagzanak és nem fejlesztenek fogyasztásra alkalmas hagymafejeket.

A dughagymát március 20. körül — ahogy a talaj állapota ezt lehetővé teszi — 20–30 centiméter sortávolságra, 8–10 centiméter töltésvárással kell dugtatni úgy, hogy a dughagyma fölé 3–4 centiméter földréteg kerüljön. A dughagymáról termesztett étkezési hagyma erőteljes fejlődésnek indul és mind mechanikai, mind vegyszeres gyomirtás minden nehézség nélkül alkalmazható. A talajápolási munkák feladata a megfelelő talajállapot biztosítása a fejlődő hagymánövény számára. A talajlazításokat úgy kell végeznünk, hogy a talaj legfeljebb réteget állandóan porhanyó állapotban tartassuk. Évi átlagban két-három öntözésre lehet szükség aszályos időjárás esetén. A fejképződés július második felében már annyira előrehalad, hogy folyamatosan szedhetők konyhai felhasználásra úgynevezett főzőhagymaként.

A kártevők és kórokozók fellépésétől az egész tenyészidő folyamán védeni kell az állományt. Legveszélyesebb betegsége a hagymaperonoszpóra. A hagymaleveleken először kifakult, szürkészöld foltok jelennek meg, amelyek pár nap múlva lilás penészbefonattal, a kórokozó szaporítóképleteit láthatjuk. A védekezést a betegség első tüneteinek megjelenésekor, általában már meg kell kezdeni és 8–10 naponként ismételni. Felhasználható a Dithane M-45 (0,2 százalékos), a Curzate Super CZ (0,3 százalékos) és a réztartalmú készítmények. A fuzáriumos tohérvadás nemcsak a csirakór, hanem a fejlődő növényeket is fertőzi. A betegség első tünete a levélcsúcs sárgulása, majd a sárgulás kiterjed az egész levélre. A kórokozó a fertőzött dughagymából, magból és talajból fertőz. A hagyma sárga levélcsúcsossága vírus, az utóbbi években egyre gyakrabban fordul elő. A leveleken hosszirányú sárgászöld csíkok húzódnak végig. A vírus a szívó kártevők (dohánytripsz, levéltetvek) terjesztik, amelyek elleni védekezéssel lehet csökkenteni a vírus kártételét. A tünetet mutató növényeket távolítsuk el az állományból és semmisítsük meg.

A vöröshagyma betakarításának legmegfelelőbb időpontja, amikor a lomb lehajlik. Ekkor a hagymát feldaraboljuk a földből, rendre rakjuk és 8–10 napon át a szabadban szárítjuk. Amint a nyakrészt beszáradt, a nyaknál 4–5 centiméteres csontot hagyma megtisztítjuk és száraz, szellős helyen tároljuk. Téli fagyok ellen nyhén takarjuk, fagyott állapotban ne mozgassuk. Fontos, hogy lassan melegedjen fel, s akkor a fagyást túlélhetően átvészeli. Ha a hagymakupac felengedett és romlana, átválogatjuk. Fagymentes helyiségben (pince, kamra) tárolva április végéig folyamatosan fedezi családunk hagymaszükségletét.

Halász Bálint kertészmérnök

Változtas utcaneve

A Napló március 28-án egyetemi tanár utca névén lehet egy reformgondolkodásmodot, hogy vissza akarunk állítani nyaink ápolásának, de például mai ruháinkat k...

Visszatérve az eredeti felvetődik az utcaneve megvalom, a cikk eltam. Nem vagyok deb ez a várost. Az utca díg hűen követte a tő utcaneveivel szertem tételéről.

Kálmán Béla cikkét láttam. Az a gyakra rövidebbek és jobban ken, nem igazi indok. dűbösörmény, Hódme húrvar neveinek meg szállított ezek sem fé is ez a fő indok, ha az új kifejezést, bár okozott volna osztatla leti).

Követendő példákért Leningrádba, bár mi dűnánason is Fő utca eddig mai nevével, recbenben régen is m...

Elgondolkodtam az sal most Debrecenben mi volt előtte? Ugy zán és egy parkot a a Szabadság fogalm előtünk, hogy ne es függésbe.

A cikk végkövetke ro és Beloiannisz r maradéktalanul. Ki utca is hívták Wert és az is igaz, hogy a középkor óta.

Végül a gyakorlati tom, hogy utcaneve változtassunk.

A KISZ és

Javasolom, hogy a szoboszlói KISZ-ből ki azokat, akik az menekültek elleni a indították és aláír KISZ-hez nem mélt bájba jutott embere akik ráadásul ne tagjai —, az olyan s...

Levél a

KISZ városi bizo

Megdöbentő és s gyűjtöttek a menekülteknél. Önök nem magyar csikok”. Önök szíve Ha lennének gróf egymással versenyez tokaikat, hogy segít akik az életüket ko...

En önként küldet reakciók! Megtar kapták „hitbizomány lajdon?

Milyen keveset é nál a hajdani „fels gyellenünk magunka...

Segíte

Megdöbentéssel borodással olvastam hajdúszoboszlói KIS Bizottsága és a V törőlnökség tiltako írások gyűjtésével zik az erdélyi ma táborának felállítá ben.

Ez a hang nem pünk, a hajdúszobo dú nép hangja. hogy a tiltakozás megfontolt és kö állásfoglalás.

Támogatjuk N Örményországot és nám tovább a kif lan segélynyújtást, pen a mi nemzeti jutott embertársá kívánunk méltókép lalkozni?!

Nekünk az új nek nemzeti sze kell álláspontunkat tani.

Az igazságtalan szerződés több mi gyart csatolt idege fennhatósága alá hogy ezt a magyar ta volna. Az, hogy lyanam Romániát alakult ki a becú cializmus és az o főleg a magyarok s rányokat szervevő...

Változtassunk-e utcanévet?

A Napló március 28-i számában olvastam Kálmán Béla egyetemi tanár utcanévekről írott cikkét. Nem értem, hogyan lehet egy reformfolyamat részének tekinteni azt a gondolkodásmódot, hogy bizonyos dolgokat következetesen gondolkodásunk akarunk állítani. Híve vagyok nemzeti hagyományaink ápolásának, de vajon ki érezné jól magát, ha például mai ruháinkat korabeli öltözetekkel kellene felváltatni?

Visszatérve az eredeti témához, szinte már vártam, hogy felvetődik az utcanévek megváltoztatásának gondolata is. Megvallom, a cikk első három hasábját élvezettel olvastam. Nem vagyok debreceni, de mindig nagyon szerettem ezt a várost. Az utcanévek változása többé-kevésbé mindegyik hűen követte a történelmi változásokat. Debrecen mai utcanéveivel szemben nagyon sokat elárulnak a város történelméről.

Kálmán Béla cikkének befejező részében viszont csak a régi utcanéveket említi. Az a gyakorlati haszon, hogy a régi utcanévek változása jobban eléri a leveleket és más helyeken, nem igazi indok. Ilyen alapon lehetne javasolni: Hajdú, nem igazi indok. Hódmezővásárhely vagy éppen Székesfehérvár neveinek megváltoztatását is. Egy postai csomag-tervezés ezek sem férnek el. Mint később kiderült, nem az ez a fő indok, hanem a derusszifikálás. Ezer éven át az új kifejezést, bár Kazinczy vagy Kölcsey körében nem szokott volna osztatlan sikert (már ami a szóalkotást illeti).

Követendő példaként sem kell elismerni Bukarestbe vagy Leningrádba, bár mindkettő igaz. Szülővárosomban, Hajdúvárosban is fő utca volt a fútca, mégis mindenki elégedett mai nevével, a Bocskai utcával. Ugyanakkor Debrecenben régen is ma is egy kisebb tér viseli Bocskai nevet.

Elgondolkodtam azon is, hogyan állunk a ruszifikálással most Debrecenben. Igaz, a Vörös Hadsereg útja, de mi volt előtte? Ugyanakkor Leninről egy utcácskát József és egy parkot a Nagyerdőn neveztek el. A Béke és a Szabadság fogalma is lehet olyan kívánatos és szent előttünk, hogy ne csupán az oroszosítással hozzuk összefüggésbe.

A cikk végkövetkeztetéséhez még a Zamenhof, Dimitrov és Beloiannisz nevek elleni kifogás sem illeszkedik maradéktalanul. Ki velük az új lakótelepekre? A Gyár utcát is hívták Werbőczynek és sorolhatnám a példákat, és az is igaz, hogy Debrecen belvárosa is sokat változott a középkor óta.

Végül a gyakorlatiaságot szem előtt tartva én úgy látom, hogy utcanéveket ma is a legszükségesebb esetben változtassunk.

Nábrádi Benedek, Polgár

A KISZ és a tábor

Javasolom, hogy a hajdúvárosi KISZ-ből zárják ki azokat, akik az erdélyi menekültek elleni akciót elindították és aláírták.

A KISZ-hez nem méltó, hogy ne legyenek azok a tagjai, akik ráadásul nemzetünk tagjai — az olyan segítséget is megtagadják, amellyel semmiféle hozzájárulásukat nem kéri senki.

A párt pedig az ilyen akciókat inkább megakadályozza, mint támogatja.

Szattyán Roland, Debrecen

Levél a táborról

KISZ városi bizottság és úttörőnökség!

Megdöbbenő és szegényteljes tény, hogy önök aláírást gyűjtöttek a menekülttábor ellen.

Önök nem magyarok, nem is emberek, csupán „aparát-szerek”. Önök szívtelenek.

Ha lennének grófok, bárók vagy hercegek, azok most egymással versenyezve ajánlanák fel a kastélyaikat, birtokaikat, hogy segítsenek a szerencsétlen menekülteken, akik az életüket kockáztatva szöktek a pokolból.

En önöket küldeném át a helyükre, mert önök igazi reakciók! Megtanulhatnának embernek lenni. Kitől kapták „hitbizományba” az iskolát? Az nem nemzeti tulajdon?

Milyen keveset érnek önök, mennyivel kevesebbet annál, a hajdani „felső tízezernek”. Ilyenek miatt kell szégyellnünk magunkat a világ előtt.

Hemrich Andrásné Kazincbarcika

Segítenünk kell!

Megdöbbenéssel és felháborodással olvastam, hogy a hajdúvárosi KISZ Városi Úttörőnökség és a Városi Úttörőnökség tiltakozó aláírási gyűjtésével foglalkoznak az erdélyi menekültek táborának felállításáért.

Ez a hang nem a mi népünk, a hajdúvárosi népi hangja. Feltehető, hogy a tiltakozás nem jött megfontolt és körültekintő állásfoglalásból.

Támogatjuk Nicaraguát, Orményországot és sorolhatnám tovább a kifoghatatlan segélynyújtást, csak éppen a mi nemzetünk bajba jutott embertársaival nem kívánunk méltóképpen foglalkozni!

Nekünk az új nemzedéknek nemzeti szempontból kell állásfoglalásunkat kialakítani.

Az igazságtalan trianoni szerződés több millió magyar csatolt idegen államok fennhatósága alá anélkül, hogy ezt a magyar nép akarata volna. Az, hogy idők folyamán Romániában nem alakult ki a becsületes szocializmus és az ottani nép, főleg a magyarok súlyos hátrányokat szenvednek el az

Márton László Hajdúvárosi

ELLENVÉLEMÉNY ITA

KI DÖNT, KI VÁLASZT?

További gondolatok a megyei pártbizottság állásfoglalása ügyében

A Hajdú-bihari Napló február 25-i számában megjelent pártbizottsági állásfoglalással kapcsolatban mondtam el véleményem Karalyos Zsolt arról, hogy jelenleg ki, hogyan dönt a termelőszövetkezetek vezetőinek megválasztása során, kinek milyen feladata van a vezetők kiválasztása, jelölése alkalmával.

Tekintettel arra, hogy mind a két írás negatív példaként említi közönségünk — Nyírmartonfalva — termelőszövetkezetét, szól általánosságban a közönségi pártbizottság munkájáról, szerepéről, úgy vélem, hasznos lehet a megyei pártbizottság állásfoglalásáról, valamint a szakmai irányító szervet képviselő Karalyos Zsolt után szólnunk saját szerepünkről, tevékenységünkről. Annál inkább, mert a fenti cikkek csak általánosságban említették meg nevünket.

De kinek jó ez? Mert ahogy a cikkíró megkérdezi, hogy mi a szövetség szerepe az előkészítő munka során a jelölés, a minősítés stádiumában, meddig lehet beavatkozni a folyamatba, úgy mi is erre keressük a válaszokat. S hisszük, hogy ha ezzel a munkával összefüggő tapasztalatainkat közreadjuk, segíthetjük az illetékes, elsősorban szakmai szervek munkáját, amely tovább nyithatja a társadalmi reform kibontakozását termelőszövetkezetekben és minden más munkahelyeken.

Miért vagyunk felelősek?

Azt hiszem, nem lehet véletlen, hogy bennünket is az állásfoglalásnak az a része gondolkodtatott el, amely arról szól, hogy a helyi, hatáskörrel illetékes pártbizottság, termelőszövetkezeti kollektívák sem vállalják fel minden esetben a láthatóan eredménytelen vezetők leváltását.

E meghatározást így túl általánosnak tartjuk mi is, s a közönségi pártbizottságunk jelenléte részéül nem értettük meg és nem értjük ma sem.

Nem értettük, mert egyik írásból sem derül ki, hogy a mi konkrét esetünkben ki, mit nem tett meg, ha mulasztottunk, milyen felelősség terhel bennünket? Mert

úgy gondoljuk, minden ilyen esetben célszerűbb lenne pontosan fogalmazni. Hiszen ennek hiánya egyrészt félreértéseket szül, elbizonytalanít, megosztja a felelősséget, másrészt továbbra sem tudjuk, hogy ki mulasztott, vagy ki érdemel esetleg elismerést azért, amit tett. Az általános megfogalmazások és vélemények lehetnek okai annak, hogy a felelősök megfoghatatlanná válnak, névtelenek maradnak.

Ezért véljük, hogy minden olyan szervet, amelynek a vezetők kiválasztásába ilyen vagy olyan formában részük van, óriási felelősség terhel. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy az előkészítő munka során semmi más ne érvényesülhessen a javaslatok során, csak az alkalmasság. Ne kelljen az előzetesen nagyon alapos munka során összeállított képet újratervezni. Esetleg azért, mert „távolról” a menyasszony is szebb!

A felelősség az előkészítő munka során azért nagy szerepet játszik, mert bár a közösség választ, de a Karalyos Zsolt cikkében is említették miatt el az emberekben a régi, rossz beidegződés, (faluhegyen talán erősebben is), amely még mindig nagyobb szerepet szán a felsőbb szervek javaslatainak. Még mindig figyel arra az emberek tekintélyes része, hogy mit mondanak fent! Ebben kell segítséget nyújtanunk okos, értelemmel mindnyájunknak a legtisztább, legszűkebb, legközvetlenebb szándékkal. Az emberek közönségünkben is átéljük nap nap után a velük történeteket s azt, hogy ki mit mondott! És bizalmuk is csak azok iránt marad meg, akikben tisztességes, az eligazodásban segítségnyújtó partnert látunk, akik később a hétköznapok forgatagában is eléjük állnak. S feltehetőleg seikre mi nem válaszolhatunk általánosságban! Nem bújhatunk és nem is akarunk senki mögé bújni. Jó érezni az elismerést azért az ügyért, amelyet ebben az esetben itt helyben felvállaltunk.

Ezért is gondoljuk, hogy ha valahol példaként említenek, felelőségre beszélünk, nevezünk meg azokat egyértelműen, ebben az esetben is, ne általánosan. Jelen esetünkben azt, hogy egyik helyen a pártbizottság, másik helyen a vállalati kollektíva, a harmadik helyen a termelőszövetkezet tagsága nem döntött felelősséggel. Csak ez segíthet a jövőben minden jó szándékú érdekeltnél: a javaslatot tevőknek, a döntésre jogosultaknak, a vezetők kiválasztásának felelőségeit munkájában.

A felelősségnek ezt a konkrét megfogalmazását hiányoltuk és tartjuk sérelmesnek egyrészt az állásfoglalásban, másrészt Karalyos Zsolt írásában is.

Szabó Lajos közönségi pb-titkár

A párttagok tisztessége

A Hajdú-bihari Napló február 25-i számában a Demokratikus Fórum debreceni szervezete által a megye és város vezetőihez intézett nyílt levél, illetve az ezzel kapcsolatban Van-e rejtegetni valónk? című írással összefüggésben kérem észrevételeim közlését.

Nem tartozom az MDF egyetlen szervezetéhez sem, nem tudom, kik vannak a nyílt levél mögött. Már nem tartozom a megyei és városi vezetők közé sem. Nem akarok fogadtalan prókátor lenni, de kénytelen vagyok leírni véleményem. Miért?

Evtizedekig közéleti ember voltam. A véleménynyilvánítás belső meggyőződésből fakadó kényszer nálam. Rengeteg véleményt hallok, s tisztességben megőszült párttagok és pártönkívüliek minősítik erkölcsi állapotunkat. Évek óta hallok taggyűlésen, utcán bárhol, ahol megfordulok, elmarasztaló véleményt a közéleti tisztaság megsértéséről. Magam is többször több helyen, pártfórumon, levélben feleltem az erkölcsi normák megsértéséről. Párttagok száza, ezek követelik a közéleti tisztaságot. Az ő hangjuk nem hallik a vezetésig vagy azt gondolják elég a meg- vagy kimagyarázkodás?!

Egyetértek: „A közélet tisztasága, az összefogás előtti gátak lebontása a cselekvés előfeltétele.” Igaz ez a pártban belül is, a vezetők és a párttagok között is, s nemcsak a tisztségviselők és az alternatívák közt.

Irreális a megyei vezetők azon kérése, hogy a MDF vagy akárki más nem a hatalom megyei csúcsán levő „konkrét bizonyítást”, „tanúsítvány” bemutatásával eszközölje, s ez alapján tisztázzák az „ügyeket”. Nyomozati anyag, jegyzőkönyv, s egyéb tanúsítvány csak hatóságok birtokában lehet, illetve csak azok juthatnak hozzá.

Pletykáról, azon alapuló vádaskodásról ír a vezetés. De hát az ügyeknek valós anyagi, kézzelfogható alapja van! Megépült a ház, az alkotóház is. A KISZ-tábor úgy kapcsán a háza ital csak elfogyasztódott, megtartották ott az esküvőket több száz résztvevővel (halat, vadat, s mi jó falat...), utaztak világba a „pletyka Volkswagenjén”. A munda úgy is valós, valakik mozgatták hátulról, s a „vádlottak” nem merték volna ezt tenni, ha nem éreznék maguk mögött erőket. A vezetés, csakis a megyei vezetés, szeresheti elő a tsz több tízmillió mérlegcsalójáról készült anyagot, ők tudják, melyik igazgatót, tsz-elnököt kellett figyelmeztetni vámgúgy miatt. Miért soroljam?!

Nagyon nehéz az „ügyeket bizonyítani, mikor a „tanúk” egzisztenciális függése, s netán a vádlottak „megvédésük”-re tett ígérete elbizonytalanítja őket. Miért ismerje el a vadásztársasági elnök a „főnökeket” tett kivételést, mikor neki is előnye származott belőle, őt is díjazták?

Nem kellene nagyon komolyan végiggondolni: miért van az, hogy egyes vezetőkről nem terjednek „plettykák” (pl. jelenlegi megyei első titkár, városi titkár, városi tanácselnök), miért terjednek másokról? Netán senki nem hallott még arról, hogy „nem zörög a haraszt...”? Mert nem a házépítés a gond, hanem az extra kivétel, a törvényen „felülállás” hamis tudata!

Jog, bizonyíték, bűnügy, súlyos megfogalmazások. A megyei politikai vezetésnek politikailag, erkölcsileg is, s elsősorban így kell megítélni a hírességeket.

Ha van bátorság, meg lehet ítélni, meg is kell ítélni. Aki nem meri, nem tudja megítélni, meddig „hivatali” az ügy a telek, a reprezentáció, az ajándék, a házépítés, munkahelyi kamatmentes támogatás nagysága, vagy akár a „háttérben” maradás, s mikortól politikai, erkölcsi; az rengeteg kárt okoz, zülleszt, gátolja az összefogást pártban belül is, gátolja szélesebb értelemben a cselekvést.

Helyes tehát, ha leülnek a „tisztségviselők” a MDF képviselőivel. Mielőtt erre sor kerül, érdemes lenne magunk közt tisztázni néhány dolgot. Érdemes lenne olyan népi bölcsességet elővenni, mint: „Nem elég, hogy a menyasszony tisztességes (ha tisztességes?), annak is kell látszani.” A tisztességellenek látszó menyasszonyt (és környezetét) a vőlegény elkerüli.

Le kellene ülni régi párttagokkal s fiatalokkal, munkásokkal és értelmiségiekkel, nyugdíjasokkal is, azokkal, akik egzisztenciális függés nélkül elmondhatnák immár sokadszor, amit évek óta mondanak, s főként komolyan is venni őket, és intézkedni sem ártana.

Oda kell figyelni végül a párttagságra is. Vagy nincs a többzres párttagságban annyi erő, eltökéltség, mint az egyébként biztosan tiszteletet érdemlő MDF néhány tuat képviselőjében. Nem ér annyit jelzésük, szavuk, tisztességük?

Gál István Debrecen

Műveltségünk alappillérei

BESZÉLGETÉS HAVAS LÁSZLÓVAL, A KLTE
KLAZZIKA-FILOLÓGIA TANSZÉKÉNEK VEZETŐJÉVEL

— Ön a Kossuth-egyetem Klasszika-Filológia Tanszékének vezetője. Lapunk teremtése és az olvasók széles körében úgy kívánja, hogy első kéresem az legyen, határozza meg a tudományterület fogalmát, tárgyát.

— Az antik nyelvek, a görög és a latin, illetve az újabb szövegek tanulmányozásával foglalkozik. Tágabb értelemben a görög-latin irodalom elemzésére hívjuk fel a figyelmet, de mindenképpen a szövegértelmezésre koncentrálnak. Az európai kultúrának háttérforrása van: a klasszikus antikvitás, a Biblia és a zsidó-keresztény eszmérendszer. Az egész európai irodalom érthetővé válik a görög mitológia nélkül, ezért a modern tudományok is fontos helyet szánnak tanulmányozásának. Ha a görög mitológiát megvesszük, és a latin nyelvvel együtt a sutba dobjuk, érthetővé válik mindaz, ahova eljutottunk. Nélküle ugyanis nem lehet történelmi írás, és nincs világirodalom sem. A műfajok is a klasszikus antikvitásban alakultak ki. A regény és a novella, amely a modern műfajok egyik legnépszerűbb műfaja, antik műfajok. A műfajjellemet is ide nyúlunk vissza. A történetírás Thuküdidész, az eposz Homérosz, a filozófia Plátón és Arisztotelész, a retorika Cicero műveivel elképzelhetetlen.

— A latin bár tökéletes, de holt nyelv...

— Számomra a latin élő nyelv. Használata a közelmúltig terjed. Közelmúltban a múlt század elejét értjük, amikor még Magyarországon hivatalos nyelveknek számított. Állami nyelv szerepét azért tudta betölteni mindenhol, mert nyelvtana kötelezően ki van dolgozva. Amely nyelven folyamatosan születnek alkotások, az élő nyelvek tekinthetők. A pápai levelek is latin nyelven fogalmazódnak. A baszk vagy a flamand élő nyelvek számítanak a jóval kisebb közösségekhez, mint a pápai enciklikák.

— Említette, hogy évszázadokon keresztül a stílusztika példaképeként számított. Mára viszont a szakkifejezések használatára szűkült. Lehet-e még példakép funkciója?

— Meggyőződésem, hogy a tudományos érintkezésnek is ártott az, hogy nem a latin, hanem az angol az uralkodó nyelve. A latint ugyanis nem lehet kontinentális módon beszélni, mint az angol, amelynek van amerikai, brit változata is. Szerepét azonban ennél többre értékelem. A magyar nyelv a maga klasszikus szépségében a század első felében bontakozott ki Babits, Kosztolányi nyelvében, s ez szüntem klasszikus kulturáliságuknak köszönhető. Ma mindenki angolul tanul, mert ez a hasznos. A modern nyelvek azonban nagyon hasonlítanak egymáshoz, a nyelv karakterisztikumai elcsúszkadtak. A mai magyar nyelv tele van germanizmussal, anglicizmussal, gallicizmussal, és ez jellemző a többi európai nyelvre is. Nincs igazi norma, nehéz viszonyítási alapot találni. A latin esetében más a helyzet. Keveset változott az évszázadok folyamán, grammatikáját már az ókorban kidolgozták. Amíg általános volt a latin nyelvoktatás Magyarországon, addig a magyar nyelvet is sokkal precízebben ismerték az emberek. Én az anyanyelv szempontjából tartom fontosnak a latint. Lehet hozzá viszonyítani, mint mércehez.

— A latin oktatásának, az antikvitás kutatásának az ötvenes évek után a hatvanas években volt egy főtrendje az oktatási és kutatói körökben. Most ismét visszafelé fordult. Mi ennek az oka?

— Kicsit másként látom. A nagy csapást az ötvenes évek eleji változtatások okozták, amikor a nyelv oktatása erőteljesen visszaszorult. A latintánárokat kénytelenek voltak átváltani az orosz tanításra. Az ötvenes évek közepén azonban elkezdődött egy visszarendeződi folyamat, amikor nagyobb számban kezdtek ismét tanítani. A helyzet ehhez képest a hatvanas években

nem sokat változott. Legkárosabban a túlzott anglo-mánia hatott rá. Egyetlen nyelvnek az egyeduralmát nem tartom hasznosnak. Az orosz kötelezővé tétele is mindenképpen helytelen volt, mert ha nincs meg a szükséges érzelmi kapcsolat, többet ártunk, mint használunk. Most minden szülő úgy gondolja, hogy angolul kell taníttatni a gyereket, mert az kell mindenhol. Az angolban azonban saját anyanyelvünk jellegzetességei nehezen ismerhetők fel. Ha a latintól indul valaki, angolul is jobban fog tudni. Az elmúlt idők egyik legnagyobb kulturális hibájának azt érzem, hogy a magyar-latin kulturális hagyományokat megszüntette. Lassan eltűnnek azok az emberek, akik tudják olvasni a forrásokat. Ez nemzeti múltunk föllétezését is jelentette, az európai kultúrához való kötődésünk meggyöngyült. Miánálunk visszalépés történt, a hatvanas évek óta a Szovjetunióban és Nyugaton is erőteljes reneszánsza van nemcsak a latinnak, a görögnek is. Az elmúlt évtizedekben rengeteg olyan dolog jelent meg a magyar kultúrában, oktatásban, amikről hamarosan kiderül, hogy nagyon is viszonylagos értékek, vagy egyáltalán nem is azok. A latin oktatásának abban is megmutatkozik a jelentősége, hogy az emberek itt vitathatatlan értékeket kapnak.

— Véleménye szerint a középiskolai oktatásban rangjának, súlyának megfelelően veszi-e részt?

— Az elmondottakból is az következik, hogy nem. Nincs rossz helyzetben abban az értelemben, hogy körülbelül annyian tanulják, mint a franciát. A baj az, hogy a franciát is kevesen tanulják, és lassan egyetlen idegen nyelvű kultúrát alakítunk ki. Ha bevezetjük az alternatív idegennyelv-oktatást, az orosz szakos tanárok elhelyezkedésével gondok lesznek. Feltehetően angolul fognak tanulni, pedig jó lenne, ha a latin iránt is érdeklődnének.

— A klasszikus műveltség tartományát hogyan határolna meg?

— A rómaiaknak volt erre szavuk, a humanitas. Téves felfogás az, amely szerint Róma mint állam volt nagy, az igazi kultúrateremtő a görögység. A görögöknek

nem volt fogalmuk a műveltségre, a paideia ugyanis azt az emberesszényt jelentette, amelyre a gyerekek a nevelés során válnia kellett. A humanitas a legsokoldalúbb műveltséget fogja át, enciklopédikus tudást jelent. A római szenátorok, politikusok, mezőgazdasági, jogi, orvostudományi ismeretekkel is rendelkeztek. A klasszikus antik műveltségszempély, amely a jogi képzettségnek szánt kitüntetett szerepet, mai politikuskok számára is mérce lehetne.

— A végén engedjen meg egy személyes kérdést. Mi az, amit Ön a klasszikus antikvitás kutatásából szívesebben tudományterületnek vállal?

— A kutató munkássága több területre is kitér. Kapcsolódik részben azokhoz az alapvetésekhez, amelyek a tanszéken folynak. A mi tanszékünknek van most egy közös témája: műalkotás és közönsége az ókori Rómában. Az alapvetések nélkül nincs tudományos népszerűsítés sem. Magyar-latin-görög szakos tanár vagyok. Pályámból több mint tíz évet az Okortörténeti Tanszéken töltöttem. Kandidátusi értekezésem is itt írtam, a köztársaságkori Rómából, amelynek rendkívül gazdag a forrásanyaga. Magától értetődik, hogy szűkebb területem a történetírás. Fordításaim is szorosan kapcsolódnak ehhez. Cicero műveinek fordítása mellett. Jelenleg Florus történeti munkáinak fordításán és kritikai kiadásán dolgozom. Az organikus, biologikus jellegű történelem- és állományfelfogással foglalkozom. Ez durván leegyszerűsítve az államokra is ugyanazokat a törvényszerűségeket tartja igaznak, amelyek az élővilágban érvényesülnek: születnek, virágoznak, hanyatlanak, elpusztulnak. E történelemszemlélet csirájában megtalálható már Hésziodosz tanköltményeiben, Herodotosz, Thuküdidész történetírásában, Plátón és Arisztotelész filozófiai munkáiban, de legkidolgozottabban Florusnál, aki teljes mértékben így képzei el az emberiség történetét. Megjelenésre vár a Gondolat Kiadónál a Politikai gondolkodók sorozatban egy általam szerkesztett antológia, amely a római államelméletekből nyújt válogatást.

A természet szerelmese

Kosztá József emlékkiállítás a Déri Múzeumban

Ünnepi kulturális esemény a Déri Múzeum képzőművészeti bemutatója: Kosztá József festményeinek kiállítása. Mintegy negyedszázadon keresztül egyik legsikeresebb festője a belföldi és nemzetközi kiállításoknak Budapesten, Berlinben, Londonban, Rómában, Brüsszelben, Milánóban, Stockholmban és számos más helyen. Rangos értékelését — a halála óta eltelt negyven esztendő méginkább emelte.

— Az Alföld festője hegyvidéken, Brassóban született, székely családból. Az apai ágon felmenők iparosok, az édesanyja szülei pedig földművesek. Szülőföldjére még idős korában is fájó nosztalgiával emlékezik: „...Én már 50 év óta nem voltam Erdélyben, de azért a szívem csak ott van.” Gyermek- és ifjúkori benyomásai mély hatással lehettek művészetére kialakulására. A Brassó határához simuló Earcaság sík vidékén látott mezői munkák, aratók, a kukoricatörés későbbi képeinek megelevenedő emlékei. S ha követjük Kosztát gyermekkori tájain, nem fogjuk olyan váratlanul találni, hogy gyökeret tudott verni az Alföldön.

Már középiskolás korában rajzolt, de a rendszeres tanulmányok megkezdéséig még évek teltek el, míg az arcképfestésből és fotográfálásból összegyűjtötte annvit, hogy 1882-ben a bécsi akadémia vendéghallgatójaként megkezdje tanulmányait. Ezután a budapesti Mintarajziskola, München, majd Pesten Benczúr Mesteriskolája tanulmányainak útja. Nem könnyű, hirtelen kibontakozó zseni: hosszú évekig, mintegy 15 esztendőig tartott tanulmányai időszaka. A Hazatérő aratók hozta meg számára az első jelentős sikert: elnyerte a Művészeti ösztöndíjat, amelyből néhány hónapot Olaszországban töltött. Itália művészetére érdekes módon nem hagyott nyomot benne.

Bontakozó művészetére Nagyibányi kapott új impulzust, ahová 1902-ben jutott el. Ferenczy Károly volt az egyetlen a telepen, akivel szívesen kapcsolatba tartott, s akinek művészetét nagyra becsülte. Ebben az

évtizedben festette A gondokba nincsen igazi súlya" — merült című képét. Mint Gauguin Tahitira, úgy talált rá Kosztá Szentés környékén arra a helyre, amely világa lett és nem csupán témája volt. A beregháti Lakos tanyát bérelte ki, amely évekre otthonává vált. Az újfajta festői látomások még színesebbé, még változatosabbá tették képeit. A közeli Aranyvízparton látott szelmalom óriási sötét tömbje, a vízparti fenyő kunyhók tükröződő elmenté dinamikusan élénnyé váltak. „Nem azt kell mondani a kép előtt — vallotta Kosztá —, ilyen a természet, hanem ezt érezte a festő, s lám, ki is fejezte.

Festészete kibontakozásának fontos eleme parvasztása — Annuska. Ekeken keresztül ő a faradhatatlan modell, Kosztá figurális képeinek gyakran ismétlődő alakja. A Fehér ruhás úró nő, az Olvasó nő és számtalan tanulmány modellje és róla festette egyik fő művét, a Tányértörőt is.

Az önmagára talált művész 1917-es Ernst múzeumi első gyűjteményes kiállításán mutatta be műveinek nagyobb kollekcióját. A kiróbbanó sikerű kiállítás fedezte fel az olyan sokszor díjazott és kitüntetett „ismeretlen művészt”: egy porraiból megelevenedett Munkácsy és egy magyarrá lett Goya szenzációját látják benne.

Kosztá gigantikus erejű művészetében új és pályáját végigkísérő téma a kukoricatörés. E festményein úgy ábrázolja alakjait, amint azokat a nyári munka látta: az erős nap mély árnyékokra tagolja vonásaikat, kiemeli széles orcáikat, mely gödörbe ütött a szemet, a verejték fényes felületét. Szinte világosodnak a látványadta színek tozódásától; a szoknyák pirosát, fehérét, a kukorica sárgáját, a déli nap fekete árnyékát eredeti erejükben ragyogtatja meg.

Paraszti életmódja nem felvett és festészetre szabott létforma volt, hanem egyéniségének és művészetének természetes tartozéka; ide tartozása olyan hamisítatlan, hogy földműves ösöktől örökölt hajlamra kell gondolnunk. Festészete nem gondoskodik a földhöz tapadásból nőtt ki természetes erővel, hitelességgel. A Tanya, a Hazatérők, a Putri piros fejkendő nővel mind e festő képzelet termékei.

Ez a nép és ez a táj így lett művészi és ünnepeltje a legkulturáltabb és ugyanakkor a legrobustusabb festői nyelvvezetnek Kosztá várszínai.

Kosztá József: Kukoricatörés

Magabiztos és visszafogott

Mezei Carmen hangversenyéről

A zeneművészeti szakközépiskola művészeti hangversenyeinek sorozatában legutóbb Mezei Carmen hegedűestjét hallhattuk. Tekintve, hogy az egy évvel ezelőtti Romániából áttelepült művésznő Debrecenben újszólván csak a szakmabeliek ismerik, a szokásos értékelés előtt röviden szót kell ejtenünk eddigi pályafutásáról, beleértve a már korábban említett alig egy évet is. Annál is inkább, mivel eddigi teljesítményei alapján úgy érezzük, hogy a jövőt illetően komoly elvárásaink lehetnek vele szemben, de azokkal szemben is, akiknek módjukban állna hathatósan segíteni pályájának alakulását. Diplomáját, kolozsvári és bukaresti tanulmányok után szerezte meg 1985-ben. Tehetségét, felkészültségét bizonyította a nemzetközileg is jelentős Wieniawsky-verseny döntőjébe való bejutás fémjelzi. Megszerzett tudásának és művészdiplomájának birtokában a szatmárnémeti kultúr ház előadójaként kellett dolgoznia. Emellett alkalmas koncertezett. Debrecenben érkezve a zeneművészeti szakközépiskola és a főiskola egyaránt befogadta, a városi tanács pedig művészeti ösztöndíjjal segítette letelepedését. Bemutakozó

hangversenyeit, melyeket az említett két intézmény hangversenytermeiben adott, a szakma elismeréssel fogadta. Ezt az elismerést Mezei Carmen hegedűestjén kívül műsorválasztásával is kivívta. Ugyanis bemutatkozásnak szánt műsoraik négyféle stílusból válogatott, egy kivétellel közsímet, nagy opuszokból állította össze (Bach, Brahms, Saint-Saens, Prokofjev egy-egy mpéve hangzó el), ami önmagában véve is nagy magabiztosságra utal. Játékát hallgatva érezzük, hogy minden oka megvan erre. Hangszerét gondtalanul, könnyedén kezeli, hangképzése nagyon érzékeny. Ez utóbbi erősíti interpretációjának személyes jellegét.

Korábbi felépéseivel ellentétben legutóbbi hangversenyén — elsősorban annak első részében — bizonyos fokú visszafogottság jellemzte produkcióját. Bár zenei megnyilvánulásai határozott, letisztult elképzeléseket tükröztek, általában tartózkodott a direkt megoldásoktól. Mozart Esz-dúr és F-dúr szonátáinak meghallgatása után, melyeket a rutinos szakiskolai és főiskolai korrepetitor, Rómer Márta közreműködésével szóltattott meg, úgy érezzük, mint ha valami még benne ma-

radt volna a művekben. Vitathatatlanul stílusússágra törekedtek, azonban kifejezőmódjuk több tekintetben — elsősorban hangilag — erősen imitált volt, s ezzel meglehetősen szűk keretbe szabták a daraboknak. Igazából csak a lassú tételek voltak meggyőzőek, ahol kiugránylyozott, harmonikus volt a kamarazenei kapcsolat. A szélső tételekben zavarólag hatott a két hangszert közti aránytalanság. Kétségtelenül nehezebb a hegedűs számára kevesebb hangot játszva egyenrangú partnernek maradni, azonban sem ez a kedvezőtlenebb pozíció, sem a stílusos megszólaltatásra való törekvés — hogy például nem akarja „agyonhegedülni” a szólamot — nem teszi indokolttá azt a fajta visszafogottságot, ami végül is az arányok eltorzulásához vezetett. Rómer Márta ugyan igyekezett végig kézbén tartani a műveket, a helyenkénti egyoldalúság miatt nem kaphattunk róluk teljes képet.

Lényegesen kedvezőbb benyomást keltett bennünk a koncert második fele, melyet Mezei Carmen teljes egészében Paganininékné szentelt. A Mózes-fantáziát, az é-moll szonátát és a Boszorkánytáncot játszotta. Mindenki tudja, miért nevezték Paga-

ninét „az ördög hegedűsének”. S bizonyára azt is, hogy mit jelent tudni azokat a műveket, melyek előadásával a szerző ezt a címet kérdelemte. Paganinét nem lehet rutinában játszani. Ahhoz, hogy helyenként nyaktörően nehéz futamai, passzázai, arpeggiói, stb. játszsi könnyedséggel megszólaljanak (mert igazából csak így van értelmük), mindenkori a hangszeres képességek legjavára és kitűnő diszpozícióra van szükség. A szólista teljesítményét röviden úgy értékelhetjük, hogy minden megfelelt e három mű követelményeinek. Elegáns, a szó nemes értelmében vett fölényességgel hegedült. (Mindem bizonyonnyal nagyon jó iskolája volt. Várjuk, hogy tanárként is továbbadja, illetve kamatoztassa tudását. Szükségünk van rá!) A hangverseny végére teljesen megszabadult, s feleltetni tudta korábbi elfogódottságát.

Összegezve a szereplése után róla kialakult képét, bizvást kijelenthetjük, hogy Mezei Carmen igen nagy nyeresége lehet városunk zenei életének. Reméljük, továbbra is megkap minden segítséget ahhoz, hogy ne azon (lassan zenekarnyi) muzikusok számát gyarapítsa, akiknek különféle okok miatt el kellett innen menniük. O már egyszer rákényszerült erre a lépésre. Ide jött és bizonyított. Tudjunk róla azok is, akik tehetnének érte valamit, de még egyszer sem hallották!

Molnár Zsolt

Bényi László

Magányt és fájdalmat oldani

Szívünk rejtjelmes térképeket rajzol az emberi és társadalmi magány, mint civis-házak falaira a salétrom, gyászíngekre a verejték sója. Megtagadott hitek, zabigye-
rek álmodnak kéréget marokkal az utcásköveken. Toportyán féreg üzött, tévelygő társa a tisztesség, szere-
tet, becsület elsüllyedt mocsarakban. Mit akar hát a Kérdés? Most a vers magányt és fájdalmat oldani kell, szeretnek és álomnak, hitnek és reménységnek. Ha kell, Mert bélyeggel jelölt falubolondjának érzi magát a költő csorduló érzelmeivel, mégis-mégis furulyával. Már meg a magaféle is átbálgatja az út másik oldalára. De hát ha mi se hiszünk, eltarackosodnak az emberi lélek tartalmai s kiirtani annak gyökereit csak sirmélyig ásva lehet. Lengessük hát mi legalább fehér lobogót a reménynek.

Bényei József

Az önismeret forrása

Úgy gondolom, hogy a különböző művészeti ágakban dolgozók, alkotók más-más aspektusból felelhetnek a kérdésre. Nekem, mint előadónak, elsősorban az a fontos, hogy egy szöveg, egy vers kapcsán feljuttassam a mű üzenetét, észrevéte-
sem a látható, hallható szépségeit, és feltárjam a rejtettebb, mélyebb, nehezebben megtalálható értékeit. A kérdésre, hogy mi lehet a költészet értelme ma, a választ így foglalhatom össze: a humánus, a szépség közvetítése; az ismeret, önismeret forrása az alkotó személyiségén, művein keresztül; nehéz időkben „önvédelmi eszköz”; rácsodálkozás nyelvünk gazdagságára, árnyaltságára; az igényesség felkeltése a kulturált emberiség beszéd, kapcsolatot kialakítására; a költészet előbb és szövegmond-hatja ki a „rettenetet”, mely korunk emberiségét fenyegeti. Ezzel ki is mondtam: a költészetre ma is szükség van — jobban, mint valaha, mert erőforrás. Természe-
tesen ehhez út vezet. El kell jutni odáig, hogy a ma em-
bere verset vegyen a kezébe. Nagy tehát azoknak a felelőssége, akikre bízva van, hogy megismertessék, átadják költőink örökségét.
Tudom, mai rohanó életünk nem segíti ezt az el-
képzelésem, de feladni a célt, hogy a költészet korunkban is megkapja méltó helyét társadalmunkban, több lenne, mint hiba, téve-
dés.

Sárközy Zoltán
színművész

Anyanyelvünk megőrzője

Mióta az eszemet tudom: a költészet mindig válságban élt. Mert mindig mást: különbet, humánusabbat akart, mint a mindenkori hatalom.

Babitsék a húszas évek végén anketót indítottak a Nyugatban a líra haláláról. S azóta hányan és hányzor parentálták el a költészetet! Ennek ellenére a líra nem halt meg s bár megint válságos idők él át, nem akar elpusztulni, nem akarja feladni legfőbb hivatását. Mert a költészettel egyszerre veszne ki a világból az emberség, az igazság és a szépség.

A lírának a szerepe, témaköre, szókincse mára alaposan megváltozott. A költők ma nem akarnak csatadalokat zengeni s vérengző diktátorokat dicsőíteni. Nem irnak kortesnótákat és többtermelésre serkentő bárgyú csasztuskát. A ma költői a belső emberről akarnak vallani spon-tánul vagy a lélektan kutatásait is figyelembe véve. Az emberről, akit annyiszor megszégyenítették és eltiportak, aki mindig újra kezdte a világ építését, s akinél „nincs csodálatosabb”, ahogy Szophoklész örökérvényűen felfe-
dezte.

A mai magyar költészetnek ezen kívül még nemzet-fenntartó feladata is van: anyanyelvünk további megör-zése és gazdagítása.

Az értelem és az írott szó hitelét a költészetnek kell visszazereznie.

Tóth Endre

TÓTH ENDRE:

Vetkőznek a nők, itt a nyár

Vetkőznek már a nők, itt a nyár,
minden nő új izgalomra vár,
úgy hordja mind gyönyörű testét,
mintha királyi volna, fenség.
Vonulnak rajban és párosan,
napoznak a selyem pázsiton,
barna bőrük az arany fényben
úgy sugárzik, akár az ében.
Csillognak ők, bárhova nézel,
akkor is, ha nincs rajtuk ékszer.
Mert szobornál ékebb a nő,
többet ér, mint ritka drágakő.

Ezt éneklek, habár vén vagyok:
nincs a földön szebb mű nálatok.

BÉNYEI JÓZSEF:

Álmaid házát

Álmait gyászlobogózzák
Kié a legnagyobb adósság

Interpelláltál Leszavaztak
Jöhét a kikent mézesmadzag

Jövének vergődik fedezetlen
határozatban szóban

Álmaid házát beszéskézzák
Reményednél csak hited

Reményednél csak hited
Árvább
Félhatsz

Ősi közmegegyezés

A mai költészet értelméről ma szólni majdhogynem fő-
lősleges, viszont nem főlősleges érte szólni, hisz még mindig vitathatatlan: valakinek, valakinek íródik a vers. Ez amolyan ősi közmegegyezés a munkadaloktól napjaink-
ig — addig is, míg a betűdaráló, neoavantgárd csoportok téglányi nagy radírja el nem törli a hallgatóság meg-
állapodást. S hogy eltörölheti-e? Ezen nem is rágódnék tovább, rágódnak ők gumizással a szájukban. Csak le-
gyenek büszkéek arra, hogy feltalálták az illat, a szín és a madár nélküli virágokertet, ahol produktív kötelesség az ágyásokba belerondítani, mert megkülönböztetni egymás-
tól ugye már csak így lehet.

A költészet József Attila-i napján azért „áskálódok”
így, mert újból töprengésre késztet, hogy miért nyílt te-
re a semmit mondásnak, az antigyönyörködésnek. S lehet, hogy meg is találtam a választ, hisz ez a fajta privát líra senkire nem veszélyes. Senkire nem hat, te-
hát bármikor engedélyezhető.

Reng a föld. Bizom abban, hogy a soroknak lesz még mozgósítóerejük.

Szalai Csaba

SZALAI CSABA:

Aki költő

Szüksége rám, kinek, hol van,
mint országúnak padkasáv?
én nem aludttemes laborban
usztatnék pelyhes vadkacsát.

én nem tubognék, mint buta,
vadulató galamb,
ha nem szól már a nemzeti,
süket és güggent lomharang.

Aki költő, az robajlik,
jégsigolyás távvezeték,
görgeti a fény-múlásba
millió voltos énekét...

Úvegesen elpiroslik
most a pondrók őszi jussa,
s valami szörös, renyhe kinnal
gubóznak vissza önmagukba.

De így, de ez csak gyász... segély-
kiáltás! Hús ködvész a sír.
KÁTRÁNYPAPÍRRAL ATTEKERT,
ki lesz majd, aki szóra bír?

Éltető lüktető esszencia

Az emberiség állandó kí-
sérője, elválaszthatatlan tö-
le, olyan, mint az árnyék —
egy megfoghatatlan jelen-
ség. Ennélfogva olykor nem
is vesszük észre, nem tulaj-
donítunk semmi jelentősé-
get neki. Pedig tudjuk, mert
tanultuk, hogy a költészet
éltető, lüktető, életerőt adó
esszencia, ami eloszlat bűt,
bánatot — lekicsinyít, fel-
emel, forradalmasít, s ha
kell, tetekre hív. Egyszóval
érzékenységet injekcióz.

Történelmünk nevezetes
eseményeit hányszor bera-
gyogta, mozgásba hozta, mű-
ködtette, különösen ezt kell
tennie most is, napjainkban,
s a jövőben még inkább. Le-
le kell sétálni „poétáink-
nak” az elefántcsonttorony-
ból többször, a harc meze-
jére, prédikálni, őszinte
igazságot hirdetni, vezetni,
tanítani. Szükség és igény
van a nagybetűs költészet
nemzetben gondolkodó, a
magyar nemzet kulturális
hagyományaira építő, buzdi-
tó, támogató, lelkesítő és
megfontolt cselekedeteket
fellobbantó mécsésére.

Szilágyi Imre
grafikus

A költészt érte

Életmentő szerep

Legmélyebben és leghitelesebben a költészet fejezi ki az öntudatot. Szerepe ebben, ezért pótolhatatlan. Most nálunk az öntudat általános válsága is pusztít. Egyén, társadalom, nemzet sorra ébred rá, mennyi hamisság és tévedés torzította, torzítja benső képét magáról és a világról. Csalódás, kétely, fájdalom kíséri ezt a megrázkód-
tatást, ugyanakkor az igazság, a bizonyosság, a megtisztul-
tulás erős vágya is. Mai és holnapi költészetünknek tehát fontos, sajátos szerepet kell betöltenie. Életmentő szere-
pet. Mert működőképes öntudat nélkül csak a test létez-
het, a lélek nem él. Furcsán ellentétes összenövés ez mel-
lesleg az ország válságai és a nemzeti költészet hőskor-
szakai közt. Igen, nemzeti költészetéről beszélhetünk ez
alkalommal is, lévén, hogy erre az életmentő szerepre
mintha máris együtt kezdene vállalkozni a hazai és a
határainkon túli magyar irodalom java. Remélem és hi-
szem, nem hatástalanul. Ez persze azokon is múlik, akik
a költészet útját — a Debrecenben honos Tóth Árpád
szavaival: „lélektől lélekgig” egyenegethetik.

Szekelyhídi Ágoston
író

Szemérem és dac

A lírában mindig ma van. Ettől függetlenül a meny-
asszonytól is megkérdendő az oltár előtt: — Szűz vagy
még, Mucus?

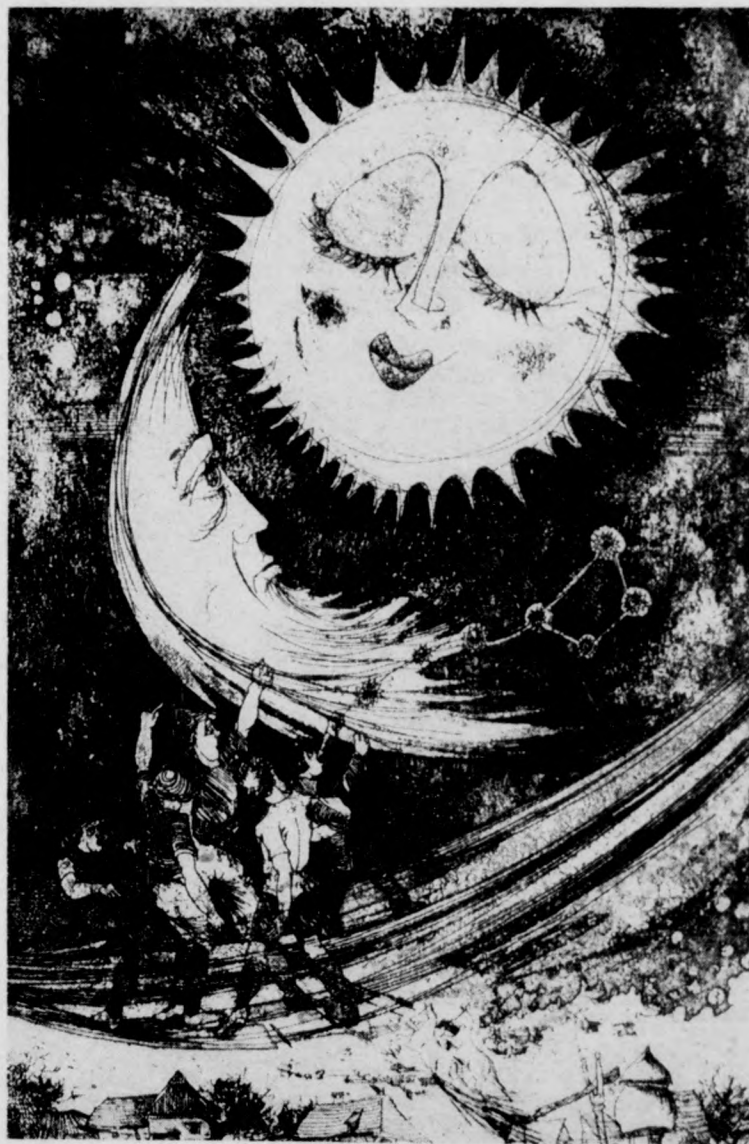
Ilyen kérdésre csak rossz válasz adható, a szemérmes
igen és a dacos nem egyaránt a blikkfingos kérdezőt
igazolja. Ám van a kérdésnél méltóbb válasz is. Rámo-
lyogni a kérdezőre, s közben enyhén ingatni a fejet. —
Ejnye-ejnye, te szegény! — ez a néma válaszi értelme.

Vannak olyan evidenciák, amiket tanítani sem kell.
Kérdehető a víztől, hogy mi a folyó értelme? A kőtől,
hogy mi értelme a hegynek? A szereléstől, hogy mi a
szerelem értelme?

Van egy bronzéremem, amit pár éve kaptam a Kilencek-
től. Arra egy Nagy László-idézet vésetett: Műveld a csod-
dát, ne magyarázd!

Tudós filozófusok, esztéták persze megtisztelhetnek az
egzakt válasszal, de nem kell ahhoz költőnek sem lenni,
hogy az olvasó is egyszerűen lerázza magáról a ráperme-
tezett kétségeket. Még egy hónapja sincs, hogy együtt
énekeltük a Nagytemplom előtt két múlt századi költő
sorait, úgy, mint a sajátunkat. Olyan természetesen, ahogy
lélegzetet veszünk.

Dusa Lajos

SZILÁGYI IMRE: A KIS TOLVAJOK

DUSA LAJOS:

Vadak a kupében

Villog a szeme, villog, villog,
hollófelete, hófehér.
Ó sem tudja kiért-miért
van, virít. Benne minden titkos.

Villog a foga, szép, de éles,
láthatod, hogy nagy húsevő.
Rád sem néz. Nincsen dolga véled,
s ezzel is bordán harap ó.

Villog a lába. Harisnyója
sáros; hisz csámpás!... Felnevet
benned a szintén ragadozó
természetű vad szeretet.

JÓZSEF ATTILA SZÜLETÉS-
NAPJA (ÁPRILIS 10.)
ALKALMÁBÓL BIHARI NAPLÓ
SZERETNE TISZTELI A KÖLTÉSZE-
ELŐTT. A KÖRNYELMÉBEN ÉLŐ KÖL-
TŐKHÜZ, MŰVEIK ALKALMAZÓ AL-
MAL HIVATÁSÁVAL ÖSSZEGYÜLTET-
KOTÓKHOZ FOLYAMATOSAN KÉR-
DÉSEL: MI A KÖLTÉSZET ÉRTELME MA?

KÉRDÉSÜNKBŐL VÁLASZOLT HANGVÉ-
TELŰ, INVENCIÓKÉPES, ÉRZŐ VÁLA-
SZOKAT KAPCSOLÓ, ÖSSZE UNNEP-
OLDALAINAKAT, BIZTOS TUDAT-
BAN, HOGY MÉG EMLÉKEZÜNK
JÓZSEF ATTILA SZÜLETÉS-NAPJÁRA, A
KÖLTÉSZET NAPJÁRA.

A teremtés

Mi lehet ma a költészet értelme? Ezt a nagyon
praktikusnak hangzó kérdéssel a gyanakvó há-
gondolattal, hogy a költészetben van — gyakran
és számosan feltették a kérdést. Jórészt a
dalmárok, kritikusok, szemérmesek. Legkevés-
ben maguk a költők. A költő poéta ritkán go-
dol effélékre, és legkevésbé sorsára vagy „ha-
sára”. Legfeljebb arra, hogy a költészet értelme
galmazott valaha — szava — így: ha nem le-
né a költészet, elhajlásig gyémánttengely.
Azért írunk verset, mert a körülöttünk zajor-
diszharmoniókat egyensúlyozni, harmóniává igye-
szünk átalakítani. A költészet értelme nem ter-
rem, hanem cselekszik. A költészet értelme ez az
értelme: teremtés vagy a teremtés.

Sokszor megkérdézték, mikor ver-
írok. Nos, én akkor írok, mert éppen c-
szűnk, írok. Nem az uralkodó, hanem eg-
embervoltom funkcionális érzés: az azonosság
érezése önmagammal. Nemüvelet ez csupán, cs-
a fűzapoéta gondolata. A költészetnek nem
„külön” értelme. Egyértelme, hogy van.
nem volna, vagy nem volna emberség, n-
lenne emberiség. A költészet értelme ez az
értelme: teremtés vagy a teremtés.

Kiss Tamás

KISS TAMÁS:

GYERGYÓ

Milyen karcsú, s magasztos
a sziklafalból a fenyő,
akár a nép. Neki elég
maréknyi föld és fenn a ég.

NAGYAPA

Hajnaltól pendült a kaszál,
mert itt volt a tavasz.
Neki még az volt a hazája,
hogy nem tudta, hogy az

ÖREGSE

77 év a t
aidni ke
de reggel
jalom,
felkelek

Védeni az öltözését

Az egyetemes létezés talán egyetlen érte-
az emberi élet. Szépséget feltárni, dúsítani,
benne való hitet erősíteni, védeni — ez a kö-
vészet értelme. Gondolom, érzelmi harmóniájá-
törekszik a teljes emberre, a teljes léttel. N-
pessé válik nembeli sorsfordítása fölé emelke-
a lélek, akár boldognak éli életét, a végest. E-
talmás győzelem emberségje éppen a művészet.
Pedig történelmi tanulság, hogy a küzdelem a h-
móniáért, mint az öröm: között vergődik min-
idők művésze, a máé is, hogy maga az emb-
élet itt a földön. A társadalmi siker reménye fo-
vást küzdeni hív, hazugsággal, hütlenséggel,
toba göggel, hatalmaskodással, önsorsrontás-
szemben, embernek embernek, nemzetek-
fanatizált népek, nemzetek való megaláztatásá-
szemben. Önmagunkért, de a jövőnkért, a szün-
harcot, vonás és taszítás, az átok pólusai közt
művészetek rendíthetetlen az emberség jövőjé-
Történelmi katalizátorok. Én is botorkáló, fátyo-
reménylél: „Lesz még egy nap a világon”. — A k-
tészett és a művészetek esnek sugárzásában éjs-
kák tűnnek el.

Szuromi Lajos
irodalomtörténész

A földszintig keserves az út

Pincelakók, pincelakások Debrecenben

Ez az írás nem azoknak a cikkeknek a sorát készült szaporítani, amelyek az aktuális lakáshelyzetről adnak szívomorító tájékoztatást, bár ettől a kérdéstől természeténél fogva nem szakadhat el. Első utam nem a tanács lakásügyi osztályához vezetett — helyette az utcákat róva, azt figyeltem, hogy hol látok függőnyt rakva a pinceablakokra, amelyek azt mutatják, ott lent is élnek emberek.

Ezerkilencszáznyolcvankilenc?

Arany János utca.

Kicsit félve kopogok be a zöldre festett pinceajtón, melynek deszka rései mögül szőfeszélyes szűrődnek át, és keverednek el a szomszédban folyó építés zajával. Egy négyévesforma kisgyerek nyit ajtót. Lebotorkálunk a lépcsőn, lent az anya készíti elő az ebédet a papagájok „beszedését” hangos konyhában, az előszobában pedig feltűnik az apa, kislátát hívja ki az aprócska szobából.

Oszintén szólva, kis ellenérzéssel nevezem szobának, konyhának, előszobának a helyiségeket, hiszen végeredményben mégiscsak egy pincéről van szó, amit hiába is szépítenék fel egy lakás jelzőivel. Fűrdőszoba és véccénincsen, de van helyette lavór, és van egy közös az udvarban.

N. A. és felesége már ötödik éve laknak itt, közben pedig a gyerekek száma is ötre nőtt. Az apa cigarettára gyújtva kezd bele „történetük” elmesélésebe.

— En már tizenhét éve vagyok ide bejelentve, már a szüleim is ebben a pincében éltek. Szeretnék elköltözni egy nagyobb és jobb lakásba, egészségesebb körülmények közé, de csak ígéretet vannak, ajánlatokkal eddig még senki nem rohant le hozzánk. A bérleti szerződést évente kell felújítani, s jobb híján ide „kötjük” magunkat minden évben. Hogy dolgozom-e? Van rendes munkahelyem a DIK-nél, a feleségem pedig gyűgyesen van. Most már lassan rájöttünk arra is, hogy nem érdemes nyomorba szülni a gyerekeket. Az egyik szoba teljesen vizes, átút a salétrom a vakolatban. Azt már csak lomtárnak tudjuk használni, mert korábban a gyerekek mindig betegek voltak a rossz levegőtől. Es mondok még valamit, amit talán el sem fog hinni nekem. Tavaly patkányok is voltak ideleinn, úgy kellett kimérgetni őket a lakásból! Télen hideg van, nincsen jó szigetelés, itt nincs más, mint ez a gázmelegítő, a benti tűzhely pedig néha füstöl. Mi reménykedünk, hátha egyszer rendes lakásban ébredünk fel.

A férfi pontosan harminchárom éves. Azt mondják, ez krisztusi kor.)

„Egészségügyi szempontból kifogásolt”

Dimitrov utca.

Régi ház, az udvarban több család is él. Özvegy F. M.-né négy éve egyedül lakik a pincelakásban. Bent hűvös fogad, amikor az özeveg többször ki az? kérdése után végre kinyitja az ajtót. Egyedül fél. A konyhában a falat szinte kéthavonta lehetne meszolni. Fölötte valószínűleg fűrdőszoba van, hiszen a mennyezet átázik és hullik a vakolat. Az asszony férjével korábban egy szoba-konyhás lakás bérlője volt, s miután azt a lakást szanálni kellett, ezt a pincehelyiséget utalta ki nekik helyette a tanács.

Beszéd közben erősen köhög. A szomszédok állítólag akkor tudják, hogy itthon van, ha köhögése kihallat-

szik az udvarra. Igaz, cigarettázik is.

— Innen tovább csak OTP-lakásba költözhetnék el — mondja —, hiszen a fizetésem éppen meghaladja a 3100 forintot, és ezzel a keresettel már nem igényelhetek szociális jellegű tanácskiutalást bérlakást. Néze meg, itt van a Kőjál megállapítása — nyújt át egy alig használatos papírosztályt, amelyen 1989. január 26-i keltezzel ez a vélemény olvasható:

„Előszoba: 9 négyzetméteres alapterületű, mozaiklapos helyiség. Közvetlen természetes szellőzése, megvilágítása nincs. Víztételi lehetőség az itt felszerelt fali-kútnál biztosított. Szoba: Alapterülete 22 négyzetméter. Padlózata ré-

gi, rossz, korhadt, gombás hajópadló. A szoba olajkályhával fűtött. A fal és a mennyezet szinte egész felülete vastagon penészes. A vakolat nagy területen leomlott. A szoba levegője a nagyfokú penészesedés miatt nehéz, fojtó, dohos.

Konyha: Alapterülete 9 négyzetméter. Padozata mozaiklapos. A fal annak ellenére, hogy egy éve megszelték utójára, olyan mér-

tékben bepenészesedett, leomlott, hogy a bérló a konyhát nem tudja használni. Ablaka szimpla üvegezésű, 1 négyzetméternyi területű.

A lakás a nagyfokú penészesedés miatt egészségügyi szempontból kifogásolt.” (Kiadta: Dr. Kovács Anna államközépszétségi-járványügyi felügyelő.)

Az igazolást „továbbra is meg kell vizsgálni”, azt hiszem, fölösleges.

„Ezt is rendben lehet tartani”

Péterfia utca.

F. L. Sz. néhány másodpercig bizonytalanodik, amikor megkérem, engedjen le néhány percre széjjelézni. Pedig itt szegényre kevesebb az ok. A mintegy 60 négyzetméter alapterületű pincehelyiség a „körülményekhez képest” szépen, gondosan rendben van tartva. Elválasztófűgőnyök, íróasztal, takaros szőnyeg, dísz tárgyak és egyéb apróságok színesítik a belső képet.

— Elvált vagyok. Miután elköltöztem a feleségemtől, ide jöttem vissza anyáméhoz. Azt kérdezi, hogy érzök-e itt magunkat? Jó kérdés, el tudnám ezt a lakást egy színtel fentebb is képzelni. Otthonunkat magamban egyszerűen csak „súlylyesztett emelet”-nek hívom, még el is tréfalokozom néha rajta. De láthatja, rendben lehet tartani egy pincelakást is.

Bem tér.

Az ajtó zárva találok. A szomszédokat faggatom, tudnak-e valamit a bérlókról. Két perc sem telik el, és az udvar végében lakó idős néni a kapu felé mutat, ott jön a fiatalasszony két gyerekével, és mindkét kezében megrakott szatyrral. Szólgálatkészen válaszol kérdé-

seimre, közben a gyerekeket kiküldi játszani az udvarra.

— Elettársam tizennyolc éve lakik itt, lakásigény-bejelentője elmúlt már hat éves. Mi korábban a Darabos utcában laktunk, de a lakás teljesen használhatatlanná vált, pedig az nem is a pincében volt.

A fiatalasszony ablakot nyit, mert a levegő már kezd elhasználni bent. Az ablak a járdára nyílik, száll be a kipufogógáz, a por, a korom.

— Naponta le kell törölnöm a bútorokra vastagon rárakódott piszkot. A szőnyeg is jobban rongálódik, és nem tudom, hogy az új szőnyegorost meddig fogja bírni itt. Remélem, hogy a lehető leghamarabb elmehezünk innen. A fiam asztmás lett, most megy szanatóriumba. Jó lenne sorsunkat rendezni végre, hogy a kisfiú már ne ebbe a lakásba jöjjön vissza. Hogyan viselkedünk? Nézzé, mi igyekszünk a körülményekhez képest elfogadhatóan berendezni, s ha nehezebb is, de megfűrnék a gondolattal, hogy a járdaszint alatt élünk. A kislányom talán nehezebb helyzetben van, amikor azt kell mondanom, hogy a családom egy pincében él.

Továbbra is a „föld alatt”?

A Debreceni Ingatlankezelő és Közvetítő Vállalat Péterfia utcai épületéből kilépve elgondolkozom a házkészítési osztályvezetőtől hallottakon.

Valóban szükség van ezekre a lakásokra? A DIK pénzügyi miatt nem tudta végleg felszámolni a lakások használt pincehelyiségeket? Hallom, hogy a nem pincelakások között is akad számos olyan, ahol legalább annyira elkeserítő a helyzet, mint két méterrel lentebb.

Senkinek sem fontos a többi ember egészsége? A pincelakók e lehetőségek hiányában az utcára kerülnek? Nem tudom, de nem hagy nyugodni az az adat sem, hogy egy 1988 végi statisztika szerint 1692 a komfort nélküli és szükséglakások száma Debrecenben. Ebből mintegy négyháromezer pincelakás. Ha egy lakásra csak négy főt számolok, az közel kétezer ember!

Vitéz Ferenc

KGST-piac

Fotó: F. Szilágyi Imre

1. Északi Tamásnak és Déli Pálnak szokásában van „robot után” egy-egy városi „dutyánban” a pulist támogatni. Északi úr a maga kimért ségével rendre kikéri a maga csigerfröccsét, söröskorsóba száraz homoki vinkót öntet, s rá szódavízet eresztet. Déli a borsodi darabosra szavaz.

Az „apák bójába” egy italtól agyonragott, szárazkórú termetű, kátrányosbőrű, ápolatlan nő tér be. Valaha szebb napokat élhetett, ma viszont a helybeli férfiú megítélés szerint „a jó lú nem venné el tőle az abrakot”, „ha belesse a Dunába, a halak a partra menekülnének”, „ha leereszkedik a bányába, feljönne a szén”.

— No, megjött már ez a csorba rinya is, kommentálom menyasszonyodnak — kedélyeskedik cimborájának Déli Pál.

— Kös, el vagyok látva. Nem Dili Pál vagy te véletlenül? — rötyögött Északi úr (merthogy az elvtárs nevezet ma már nem annyira gilt).

— Ne szabódj, valld be, mind a tíz ujjadat megnyalnád utána!

— Vót guszstalankodni? Meghajtom, mint az U szeget, barátom — elt

Északi a katonai nyelv formáival.

Aztán arról cserélgetik a szót hosszasan, hogy teremtő isten, mennyi nő iszik mostanában. Az asszonyok utánamennének férjüknek az ivóba és ottragadnak. Kedves lesz így nekik a pohár nedve. Aztán évekig pálinkáshordókban fulladoznak. Mert hogy az asszonyok a sörrel és a borral szemben a töményre esküsznek. A rövidital pedig hamar nőutánzatokká, emberrozcsokká alázza-rogyasztja őket. Elhanyagolják magukat, rongosak lesznek, nem tisztálkodnak, eszendőkig úgy vannak vele, hogy az a pénz, amit a fodrásznak szánnak, a kocsmáros zsebébe vándorol. Hangjuk az örökös cigarettarágástól nyersse, vastagá durvul, egy év alatt tizet öregsznek, lefogynak, testükből kiaszálódnak a gazdag nedvek. Fogaikat, amelyeket legtöbbször férjük, pasasuk pofonja vert ki szájukból, nem pótolják, lehetünk, amit egyre inkább elmulasztanak fogkrémmel, szájbólítóval üdíteni, szennyezi a környezetet. Hát persze, hogy a feszes bőrű, gyümölcsleívó nők után vágyódnak a férfiak! Ezek a szerencsétlen teremtések először a mámor végett hőrpölnek, aztán meg azért, hogy elfelejtsék azt a képet, amit tükörben nézéskor látnak.

2. — Iserhatsz jól, cimborá, nagyon gyűlölöm az erőszakot. Ha verekedést látok, rettentő ideges leszek, attól félek, csúnyán megverek valakit. A múltkorába elcipeltem a mozi- ba az asszonyt. Ahogy közeledtünk, a kocsmáros elöttéken rikácsolásra kaptuk fel a fejünket. Két sóvány bomlott idegzetű nő irdatlanul acsarkodott, mint verzett kotlósok, úgy estek egymásnak. Lettem olyan ideg, megijedtem magamtól, attól tartottam, hogy mind a kettőt belepasszírozom a flaszerba — ingatja a fejét mai felindultságában is Déli Pál.

Északi Tamás az alját kortyintja a szódás csigereknek.

— Emlékszel arra a fiatal nőre, akiről mondtam, hogy bekopogott hozzám a barátnőjével? Az öcsém voltam otthon, s ők meg felajánlkoztak?

— Igen, persze, hogy emlékszem. Azt mondtad, nagyon tetszett neked,

hogy egy hétig ellógtál volna érte a füstön.

— Akkor. Egy év sem telt el, s olyan trampli lett, háromszor annyit nyom, mint amikor nálam járt. Irtozatos módon kivetkőzött a formájából. A húsa olyan lett, mint a ragadós, még ezerszer azt az órát, amelyiken a napvilágra bútt. Erre felsattant, hogy mi közöm hozzá? Mi vagy te, zsaru?! Utálok a zsernyakokat — ordította, s eloldalgott. Azóta nem látam hál' istennek.

3. — Kérek egy fél vodkát és egy nyilatkozatot.

— Huszonhárom ötven.

— Mennyi?

— Hát én lepszívesebben ingyen adnám az italt minden kedves vendégnek, csak azért kérek érte pénzt, hogy ne nézzenek hülyének.

Vén „kukabúvár” araszol be az ajtón. Csukalépésekkel. Tavasz van, vetkőzettek a napsugarak, de az öreg mindig tizkilós nagyujjasban rója az utcákat. Mert az övé az a kabát. Afféle kocsmaszolga ő, önkéntes cseléd, aki az állókákról összeszedi az üres poharakat, üvegeket. Ha valamelyikben talál innivalót, rögtön szájához emeli reszkető kezével. Voltaképpen ez a fizetése nyomorult páriákhoz illő szolgálataért. Ezen kívül a csapások olykor nemcsak egy-két szót vetnek neki (legtöbbször bárdolatlan humoruk fitogtatására), eléllőtyintenek szájalomból egy-egy kis pohár rumot vagy barackot is.

— Estvány, ne dugd az ujjadat a pohárba, az előbb még a szemébe' kotorasztál! Meglásd, egyszer még megaprehendélak. Az ilyen csöringerekkel, mint te vagy, kitörülheti az isten a valagát — zsörtölődik inkább magában egy verágas tekintetű borpusztító. Amott is közeleg egy kisnyugdíjas kopott kabátú. Remeg a keze, a markában pimaszul kuncog a krajcár. Cseszernyét' kér, valamennyi hibádzik az összegből.

— Mikor érem már el, hogy egyszer több lesz, nem kevesebb? — replikázik vele a csapós, aki néha úgy kikel magából, hogy záporként ömlik belőle a rettentő beszéd. A Varsói Szerződés területén nemigen akad örmester, aki túltenne rajta a löpöröcmódban.

— Vajon mi öröme lehet a férjének egy ilyen nőben? — kérdezi felhős homlokával a sörívő Déli, akiről ennél fogva szolidabban magaviseletű asszonyt feltételezhet az ember.

Északi úr filozofikus.

— Barátom, ki mivel dolgozik, azzal sározódik.

S hazabattyognak. Mert kocsmas után első a család.

Erdi Sándor

Egy r... HAJDÚ

Immar Téglással ve Hajdúhadháztégven. Régi vágya telje az összevont lakosainak, hiszen a lakosainak hajdú lésnek számított, sőt egyenesen a Hajdú teljes jogú tagja voltan Péli Gábor szeg hajdúkerületi főkapkikerült.

Közismert, hogy nemesi kiváltságot a hajdúk a Bocskai ságharcban betöltött sejük jutalmául amelyet a késői u mai napig büszkeségettel mondották. Nem csak a magyar országhoz irt beadva hogy a magyar való hűségüket megmutatták, mert a csepp vérg” v a kedésben élen járta mutatták a némze hűségüket a törököt hadakozásban.

Nemes Magyarrak annak a részének, nak, ellent álló kőtanak... A haza tára tehát mindenki állottak, annak be eleget tettek, hi folytatták — „jó eleink olly mostot éltek, melyekben el egyik háború, másik mindjárt k másik szüntelen a kolattyán kellett tartani”.

Az oly sokra be nyira védelmezett badság elnyerésé ként hosszú itt v hajdúk ősei valan a 15. és a 16. száz lóján fegyveres torok voltak, akik magyar országgyűz megtorló rendsz hoztak. Nemsokár mün a fegyverfor lasztották eifor s megélhetésüket, ték, ahol találtak gyobb történelmi kétségtelenül Boc badságharcában je ezért a kevés be súlyos dolgokat es

Bagosi Nagy bős...

(Há Szolgálatomat szomszéd uraim kességes megm érkezük vámosp bátorhoz érkezi basa is magas semmi titokban deka ezen vagy jönne.

Mihez képest zásban legyenek hirt adván, nek. Hogyha m sitjuk kegyelmek erkezknek, ket. Kállóba is got.

Isten legyen

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Hunyadi János

Zsigmond király (1337—1437) 1409. okt. 18-án kelt oklevelében Vajk nevű udvari vitézének és János fiának hű szolgálatait Hunyadvár birtokát adományozta, innen a család Hunyadi névre. Vajk a Havasalföldről került Erdélybe, s itt született János fia, a későbbi „törökverő” (1407 körül—1456).

Hunyadi János a királyi udvarba került, kitűnő katonává vált. Részt vett Zsigmond csehországi hadjárataiban, 2 évig szolgálta a milánói herceget is. Albert (1437—1439) szörényi bánná, Ulászló (1440—1444) erdélyi vajdává és Nándorfehérvár főkapitányává tette. A köznemesi rendű Hunyadi az ország leggazdagabb, leghatalmasabb zászlósurai közé emelkedett. A töröknek Európából való kiűzése volt fő célkitűzése. A haza atyja „hadak villama és föld félelme”, a nemzeti gond hordozója volt. Akart és mert háborúban a népre támaszkodni, vagyonának jelentős részét igazságos háborúknak szolgálatában hasznosította. Felismerte a környező népekkel való összefogás szükségességét, s mint kormányzó (1446—1452) küzdött a belső rend megszilárdításáért, a szétziláló erők összefogásáért. A Balkán hegységig űzte a törököket, akik rettegtek nevét.

Hunyadi 1446-ban királyi adományként Debrecen, a debreceni uradalmakat kapta meg. Földesurasága egyet jelentett a város gazdasági fejlődésének meggyorsulásával. A város polgárait mentesítette a kincstári nyeregmény, a kamara haszna miatti zaklatástól. Kapitán Páltól Mátá- és Balmazpusztákat visszavette, s Debrecennek adományozta. Kezén megnagyobbodott a debreceni uradalom, 1446-ban „Böszörmény vámtartó mezővárosát is birtokolja 120 portával, 1452-ben megszerzte teljesen a valamikor gáborjani uradalmat (Gáborján, Szentpéterszeg, Keresztúr, Tótfalu), később részeket szerzett Boldogaszonyfalván és ekkor (1453) sorolták fel az uradalom tartozékaként újból Bagotát, Papegyházát, Salamont és Prödegyházát, mint prédiúmkat”.

1456 júliusában aratta Hunyadi világraszóló győzelmét Nándorfehérvárnál a török fölött, amikor csak a jobbágság, a zsoldosok, familiárisok és Kórogyi János macsói bán állottak mellette. A magyar főurak, a pápa, a nyugati hatalmak összetett kezekkel nézték az élethalálharcot, maga V. László (1440—1457) pedig Bécsbe futott ijedtében. 1456. aug. 11-én a pestis elvágta Hunyadi életének fonálát. Janus Pannonius két sírfeliratot készített Hunyadirol: „János enyészik alatt, aki kormányzott e hazában büszke rá a magyar, rettegi őt a török.” A másik felirat: „Pannóniának védője, török hadak ostora, János, itt nyugszik, ha föld rejtje el őt csakugyan, Siron is áttört ő, élve a csillagokig.” „A szlovákok, szerbek, románok, ukránok emlékezete is megőrizte a közös harcok emlékét. Egy horvát hősi énekben Jánkó vojvoda menti meg a szerbhorvát néphagyományok hőjét, Králjevic Márkót. A Szekula kigyó lett c. szerb hősi ének ugyancsak szerepelteti Hunyadiat. Darvas József A törökverő c. regényében, Sugár Rezső pedig Hunyadi c. oratóriumában állított emléket Hunyadinak.

Hunyadi politikája néppünk alapvető érdekeit juttatta kifejezésre. A régi Hunyadi utcát (a mai Petőfi tér helyén) 1944. jún. 2-án lebombázták, ma az új Hunyadi utca a Rákóczi és Bethlen utcák összekötője.

Dr. Nyakas László

Magazin - Magazin - Magazin - Magazin

A Főzőfazék pályázat receptjei

A Deko által meghirdetett lecsós zöldborsó konzervből készíthető ételek pályázatára huszonehét nő és hat férfi küldött receptet. Sajnos ezekből csak tizenegy volt értékelhető, mert a többség nem a lecsós zöldborsó konzervet használta fel „konyhaművészete” során. A bírálóbizottság — a beküldött receptek ajánlásait kipróbálva — az alábbiakat tartotta a legjobbnak:

Rakott lecsós zöldborsó baromfi hússal

Egy kevés olajon a hagymát üvegesre dinsztelem, belerakom a kis apró kockára feldarabolt baromfi-combot és puhára párolom. Ezzel egy időben rizset is felteszek párolni, úgy, mint ha köretnek csinálnám. Mikor ezekkel kész vagyok, egy jéni tálat kivajazok és

zsemlemorzssával megszórom, az alárára rizst terítek, rá a saftos húst, arra a lecsós zöldborsó (nyáron frissen tesztek mindentől, télen a konzervet, illetve a mirelitet) közvetlenül és ezeket addig ismétlem, míg el nem fogynak a hozzávalók.

Finom tésztából készült pizza lecsós zöldborsóval

Hozzávalók: Pizzatesta: 30 dekagramm liszt, 6 dekagramm margarin, két tojássárga, 2 dekagramm élesztő, kevés tej, só, cukor. Pizzatestát: 20 dekagramm füstölt sonka, 10 dekagramm gomba, 20 dekagramm lecsós zöldborsó, 15 dekagramm reszelt sajt, kevés olaj, fél fej vöröshagyma, só, bors, szerecsendió. A pizzatesta elkészítése. Kevés langyos, cukros tejben az élesztőt felfuttatjuk. A margarint kikeverjük a tojássárgával. Hozzáadjuk a lisztet, sót, a felfuttatott élesztőt és annyi langyos tejet, hogy rugalmas állagú tésztát kapjunk. Pogácsa nagyságú darabokat szaggatunk belőle és egy centi-

méter vastag kerek lapokká formáljuk. Előmelegített sütőben fél óráig sütjük. Közben elkészítjük a pizzafelét: a sonkát ledaráljuk, a gombát felszeleljük, kevés vöröshagymát. Megszoorjuk pirospaprikával, kevés sóval, törött borsal. Beleteszük a gombát. Készre pároljuk, zsírjára sütjük. Az elősütött pizzatestára ráteszük a felétet a következő sorrendben: a lecsós zöldborsót kevés sóval, törött borsal, reszelt szerecsendióval ízesítjük. A pizzatestára tesszük, erre haltejet, hogy rugalmas állagú tésztát kapjunk. Pogácsa nagyságú darabokat szaggatunk belőle és egy centi-

Lecsós-zöldborsós-gombás lepény

Hozzávalók: 15 dekagramm gomba, egy tojás, 2 deciliter tej, fél liter lecsós zöldborsó, 8 evőkanál liszt, 10 dekagramm füstölt kolbász, 10 dekagramm reszelt sajt egy fej vöröshagyma. A gombát és a kolbászt felszelelem. Két evőkanál olajon a felaprított hagymát kicsit megpirítom, késhegynyi pirospaprikával, a

gombával meg a kolbással összekeverem, fedő alatt 8—10 percig párolom. A kihűlt gombapaprikát összekeverem a már kikevert palacsintatestával, az egészet teflonserpenyőben kisütöm, majd tepsibe csúsztatom, ráöntöm a lecsós zöldborsót, reszelt sajttal és előmelegített sütőben tíz percig sütöm.

Lecsós zöldborsós csirke

Kevés olajban megdinsztelek egy fej apróra vágott hagymát. Amikor üveges, hozzáadom a csirkedarabokat, kevés pirospaprikát, lecsós zöldborsót, sót. Ize-

tem rozmmaringgal, majoretteval, vágott petrezselyemzölddel. Kukutában 15—20 perc alatt kész. Tejfőllel gazdagítom, vajás galuskával tálalom.

Lecsós borsós tarja

A tarjaszeleteket kissé kivajazom, lisztbe forgatva hirtelen mindkét

oldalát sütjük. Ezután a kisült szeleteket hosszú csíkokra vágjuk. Olajba két-

három gerezd fokhagymát pároljuk. Ekkor hozzáadjuk dobunk, erre tesszük a csíkokra vágott húst. Mindig picit vizet hozzáadva puhára pároljuk. Ekkor hozzáadjuk a lecsós zöldborsót. Pár percig még együtt pároljuk. Párolt rizssel tálaljuk.

Tarjaszeletek lecsós zöldborsóval

A négy szelet húst kivajazunk, beszózzuk, majd lisztben megforgatva forró zsírban vagy olajban kisütjük. A visszamaradt zsíradékba egy fej apróra vágott és egy gerezd szénymokkodott fokhagymát megfuttatunk, majd felöntjük egy deciliter csontlével. Mielőtt zsírjára pirulna, hozzáöntünk egy üveg zöldborsós lecsót, melyet fehér borsal ízesítünk, majd ismét egy

deciliter csontlével hígítjuk. (Aki szereti, tehet bele egy-két csipet cukrot is.) Lassú tűzön tíz-tizenöt percig forraljuk. Ha kész a lecsó, előmelegített lapostányérra szedjük, majd a tetejére helyezük a zsemlebarnára pirult meleg hússzeleteket. Ezután ízlés szerint megszóorjuk reszelt sajttal, melyet diszkrétent egy szál zöldborsóval le lehet helyezni. Francia kenyérral fogyasztjuk.

EGÉSZSÉGÜNKÉRT

Az alma természetes gyógyszer

Hazánkban bőségben terem az alma, mégsem használjuk ki nagyszerű élettani hatását. Már Hippokratész (i. e. 460—377), a nagy görög tudós, „az orvostudomány atyja” is alkalmazta olyan belpanaszok ellen, amelyeket ma fertőző eredetűnek mondunk. Ő javasolta a szív- és veseműködés javítására is. Ezeket az akkoriban csak tapasztalati ismereteket korunkban már tudatosan alkalmazhatjuk.

A minneapolis-i Ancel Keys professzor szerint az almában (különösen a héjában) levő pektin alászállítja a vér koleszterinszintjét, így az érmezesedés, a trombózis, a magas vérnyomásban szenvedő betegekkel reggelként egy almát etet, és heti egy almakomponát tartalmaz: másfél kiló almából készítette, és a beteg aznap csak ezt fogyasztja. 4—6 részletben, de legalább egy liter kristályvizet is iszik hozzá. Ez a diéta természetes úton csökkenti a szervezet nátrium- (konyhasó) tartalmát, ami tudvalevően egyik okozója a magas vérnyomásnak. Több mint 2000 éve elég közismert, hogy az alma jó szabályozója a gyomor- és a béltraktus működésének. Hasmenés, bélfertőzés esetén napi másfél kiló nyers almát rendelnek egyes orvosok. Ugyanakkor krónikus székrekedésnél is alkalmazható: ebéd előtt egy alma, vagy

súlyosabb esetben minden étkezés előtt egy pohár almaleveset használni szokott, mert napok alatt helyreállítja a bélflórát, elősegíti az onnan hiányzó hasznos baktériumok növekedését, szaporodását.

Az viszont kevésbé ismert, hogy az almát alvászavarok ellen már kétszáz évvel ezelőtt javasolta Christian Wilhelm Hufeland, korának egyik legnagyobb orvosa, akinek művét már 1797-ben „magyarította” Kováts Mihály. Hufeland ezt ajánlotta esti fogasztásra olyan híres pacienseinek, mint Goethe, Schiller, Herder. Van, akinek ma is használ: Nancy Reagan, a volt amerikai elnök felesége esküszik rá, hogy az esti alma biztosítja nyugodt és jó almat. E hatás magyarázatul egyes fiziológusok tudni vélik, hogy az alma a vérkeringést változtatja. Ha egyetlen szeletet a vércukor szintjének estétől reggelig történő csökkenése, akkor elkerülhető az, hogy a hajnali, kora reggeli órákra erősen lesüllyedjen. Ez a változás (ami éhségérzettel is együtt jár) sokaknál hat ébresztőleg. A vércukor szintjének reggelre történő csökkenése egyébként természetes következménye annak, hogy 11—12 óra között nem történik energia-utánpótlás. Ezért is fontos még otthon reggelizni!

K. K.

KERESZTREJTVÉNY

Meg kéne szívlelni!

Móricz Zsigmond írta 1940-ben a Kelet Népe című folyóiratban a rejtvény sorában megfejthető intelmet.

Vízszintes: 1. Az intelmek gosan... (népdal). 12. Szomszédos (zárt betűk: L, I). bathely része. 13. Az idő- 7. Száll... magosan, ma- zetben használt kéttagú fel-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13		14			15	
16			17						18	
19	20	21				22	23			
24	25	26		27		28			29	
30	31			32		33				
34	35		36		37				38	
39	40				41	42	43			
44					45				46	
47		48	49		50			51	52	
					53					
54				55		56		57	58	
59			60	61				62	63	
64								66		
67										

szólítás változata. 15. He- gyes számszám. 16. ... Ami; Maupassant hőse. 17. Fedő alatt puhit. 18. Testes da- rab! 19. Nem ez. 21. ... Vid; vitéz Zrinyi Szigeti veszedelem című eposziban. 22. Tenger — német térképeken. 25. Közép-olaszországi városka (Stia). 27. Nincs tapasztalata. 30. Német égtáj (Osten). 33. Törvívó-világbaajnok az 50- es években (Christian). 34. Géza páratlan! 35. Olasz filmszínész (Giovanna). 38. Rév. 39. Grimm ismert meseje. Humpardinc írt belőle operát. 44. A hidrogen, kálium és oxigén vegy- jele. 45. Vele megy. 46. Belül fojtó! 47. Morva város. 51. A végén lévő. 53. Tető- fedő anyag. 54. Északi ipar- város lakója. 55. Sej. a ... réten; népdal a Mátrai kő- opek című Kodály-műből. 57. Oly fordított! 59. Lamartine verse. 60. Amig. 62. Puszt. 64. Kiejtett betű. 65. Le- végért kapkodó. 66. Hagyd abba! 67. Nagy etetés.

Függőleges: 1. Az olim- pia csúcscsere. 2. Alkotó- rész. 3. Hosszú, ujjatlan kö- penyforma ruha. 4. Arty álneve. 5. Japán politikus, 1960—64-ig miniszterelnök (Hayato, 1988—1965). 6. 1081 méter magas csúcs a Bat- lavai-tó közelében, Jugoszláviában. 7. Állami bevétel. 8. Sav „teszi” a bórrel. 9. Tova. 10. Elmaradt. 11.

Svéd aprópénz. 14. Erdei nimfa a görög mitológiában. 18. Vadvédelmi terület Tan- zániában (Selous). 20. Bur- nyóyából hagymás zsírral készült étel. 23. Egyesült Tisztviskola. 24. Az idézet második, befejező része (zárt betűk: F, Z, N, M, K). 26. Tanonc. 28. Kórház Bu- dapest központjában. 29. Észak-amerikai indián törzs. 31. Valamely tudományág szavait tartalmazó gyűjt- mény. 32. Az orrához. 36. Könyv, jelentéktelen ola- szulitése (Lievio). 37. Iskolaí- rás. 40. Daloló. 41. Lord...; Joseph Conrad regénye. 42. Könnyelmű, csak az élvezeteknek élő. 43. Stílus, régies szóval. 48. A sugárzás elnyelt dózisének mértékegysége. 49. Az égi- testek helyzetét meghatáro- zó szög. 50. Férfinév. 52. A Cseh Fiharmonikus Zenekar legendás híru karmestere (Vaclav, 1883—1961). 53. Bosszúálló sárkánygyó a görög mitológiában. 56. Ro- mán férfinév. 58. Spulni. 59. Művészi meztelenségbrázo- lás. 61. Lóth és Schütz mű- vésnők személynve. 63. Kerek szám. 65. Felelős ki- adó rövidítése. 66. Azonos magánhangzók.

Zábó Gyula

Beküldendő: vízszintes 1. és függőleges 24. Beküldési határidő: 1989. április 18.

Bélyeg- gyűjtőknek

FELE-NEGYEDE

A kiadási terv szerint az első félévben kevesebb bélyeget kapunk, mint a második hat hónapban. Ezt tartja a posta. Száz forint körüli összegért meg lehet vásárolni az első, háromszáz forintért a második fél- év újdonságait. Nyomdai gondok miatt egyik-másik kiadvány később jelenik meg, így a fizetési kötele- zetség még jobban torlódik. Az első negyedév bélyegeiből elmarad a Virág- kötetes sor. Három hónap alatt tehát 31 forintért csak három bélyeggel és egy blokkal gyarapszik az album.

A következő negyedév az ifjúsági bélyeggel kezdődik az Egig erő fa meséjét Szekeres Erzsébet szövegéről ültetik át bélyegre. Ezt követően Gyetvai János, a munkásmozgalm harcos újságírója, írja kap bélye- get. Mozgássérült fiatal ter- vezi az ART '89-re megje- lenő címetet, amely a moz- gássérültek és művészbar- taik nemzetközi fesztiváli- ról ad hírt. Régi malmok- ról négyértékű, a babilnai ménesről háromértékű sor tudósít. Az öttusa-vb hírvé- rést egy bélyeg szolgálja és szintén egyetlen címet szól a fényképezés jubileu- maról. 5000 év egymásra épült településeinek Vésztó környéki ritka leletét is hí- rül adja bélyeg. Tervek szer- int még a negyedév utol- jáni kiadják a francia forrad- dalom 200 éves jubileumát köszöntő blokkot és bélye- get. A második három hó- nap mozaikmalasabbnak ígérkezik, előreláthatólag 87 forintba kerülnek az ú- jdonságok: egy blokk és 15 bélyeg. Félév bélyegének költsége tehát csak negyede lesz az 1989-re várható ki- adásnak.

ÚJ GYŰJTÉSI AG?

A világ 70 országában pénzkímélő módszerként, főként a nyilvános állomá- sok kifosztása ellen plasztik- kártyákkal védekeznek. A lapocskák az NSZK-ban számos helyen használha- tók. Értékük és a rájuk nyomott hirdetések külön- bözők. A német posta saját szolgáltatásait is népszerűsíti a kártyákon, amelyek közül néhányat bélyegbrá- val díszítenek. Evtel leg- feljebb négy bélyegbrát szándékoznak reprodukálni.

A gyűjtők a felhasznál- t, tehát telefonálásra már nem érvényes kártyákat teszik el. Legtöbb az érdeklődő Japánban, ahol évente mint- egy kétezereféle telefonéret hoznak forgalomba különle- ges rázú hirdetésekkel vál- toztatás kivételben.

A bélyegképes plasztik- kártyákról német szaklancok tudósítanak. Ugyanitt hir- detések is felfedeztetők, amelyekben a lebeszél kár- tyáért 1 márkát kínálnak.

ÚJDONSÁGOK

Angliában jubileumi évet ül a mezőgazdaság: 150 éves az agrárgazdasági egyesí- tet és ugyanennyi ideje rendez országos kiállítást. Elelmiszerek és termények pompás csendeleitei négy bélyegen vonulnak fel az ünnepi alkalomra.

A bélyegnapra különleges blokk jelent meg Brazíliá- ban. A filatelisták blokkját kihálóféiben levő, már csak természetvédelmi területen élő madarak képe díszíti, hogy ezzel is utaljanak a környezetvédelem jelentősé- gere.

Finnországban a svédok laktak Aland tartomány sa- ját bélyegeit használja. Új sorozatukon orchideákat mutatnak be.

Irók (Katherine Mansfield James K. Baxter, Bruce Mason, Ngaio Marsh) emlé- két öröklíti meg négyértékű sorozaton Új-Zéland post- ja.

Bélyegpár népszerűsíti Hol- landiában a szakszervezet tevékenységét.

A Dekva felvételre keres felsőfokú hirasági végzettségű szakembereket. Fejlesztő terve munkakörbe. Munkaügyi. Jelentkezés: Petőfi

A Püspökladány nagyker. raktárát megkezdte Fehérv

import a 65-féle választék (Készpénzes)

Debrecen

bő áruvá

Saját termék

termékeivel

Új szo

bütoripari h

Debrecen

A Magyar Görög felvételre keres vagy pénzügyi és kapcsolati

pén

Bér

Kovács Sándor személyesen Debrecen

Magyar

NAPI MUNKASS

Debrecen; N

Bököny-Hajdú Debrecen; Nyíregy

Hajdúszoboszló Debrecen

Jelentkezés: H

Debrecen, MU

A Dekva felvételre keres felsőfokú hirasipari végzettségű szakembereket.

fejlesztő tervezői

munkakörbe.

Munkaügy.

Jelentkezés: Petőfi tér 23.

A Vámospércs és Vidéke AFÉSZ ideiglenes zöldség-gyümölcs felvásárlót keres debreceni telephellyel, aki a tevékenység végzésére alkalmas helyiséggel rendelkezik.

Jelentkezés: Vámospércs, Malom u. 2. Telefon: 37.

BIVIMPEX Vállalat közületek részére

- kezelői jog átadásával - értékesíti

Debrecen, Pesti u. 43. szám alatti — 12 helyiségből álló — 128 nm-es össz. alapterületű házas ingatlanját, melyhez udvar, pince és padlástér is tartozik.

Erdeklődni:

Budapest, IV., Táncsics M. u. 1-3. Lános Istvánnál. Tel.: 694-461.

A Polgári November 7. Mg. Termelőszövetkezet (B kategóriás)

pályázatot hirdet

első számú termelésirányító

munkakör betöltésére.

Feltétel:

egyetemi végzettség, 5 éves nagyüzemi szakmai gyakorlat.

Fizetés: megegyezés szerint. Összkomfortos szolgálati lakás biztosított.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a termelőszövetkezet elnökénél.

Címünk: Polgár, Hősök u. 108. sz. Telefon: Polgár 91.

A Püspökladányi Haladás AFÉSZ nádudvari nagyker. raktárában (Nádudvar, Vörös Hadsereg u.) megkezdte a Móri AFÉSZ által gyártott

Fehérváresurgó fagyaltpor

értékesítését.

Kiváló minőségben, import alapanyagok felhasználásával

65-féle választékkal állunk vásárlóink rendelkezésére. (Készpénzes fizetés a helyszínen biztosítva.)

HAVAS KERESKEDELMII VÁLLALAT

FELVÉTELRE KERES

gyakorlattal rendelkező árkalkulátort,

középfokú kereskedelmi végzettséggel: áruforgalmi előadót és eladási ügyintéző-iktatót.

Jelentkezés: Vágóhid u. 7 B, munkaügyön.

db

Debreceni Bútorgyár

mintaboltja

bő áruválasztékkal várja vásárlóit.

Saját termékein kívül más bútorgyárak termékeivel is rendelkezésükre állunk.

Új szolgáltatásunk:

bútoripari hulladékanyagok forgalmazása.

Debrecen, Bartók Béla út 15.

Telefon: 10-558. CB AM 10.

Termelőszövetkezetek, kistermelők!

Jelentős jövedelmet hozó mezőgazdasági tevékenységhez (giliszta tenyésztése, humusz előállítás)

vállalkozókat keresünk

Tenyészállományról gondoskodunk. Szerződéses kötés esetén OTP-kölcsön felvehető.

Cím: Barter Kft. Budapest III. Szindbád u. 3. XIV. em. 144. 1039. Telefonügyelet: 801-588 (munkaidőben), 802-745, 488-078, 778-948.

A Dohánykutató Intézet felvételre keres gyakorlattal rendelkező, középfokú végzettségű

gépkönyvelőt

Robotron 5110 géphez.

Jelentkezéseket írásban kérjük: Dohánykutató Intézet, 4029 Debrecen, Attila tér 3. címre.

H.-B. M.-i. Tanácsi Építőipari Vállalat gyakorlattal rendelkező

magasépítési művezetőt

felvesz.

Jelenkezés: önéletrajzzal a személyzeti vezetőnél.

Debrecen, Simonffy u. 34-36.

Bútor-kiállítás és -vásár

április 10-22. között

Hosszúpályiban a művelődési házban.

Nagy választék lakoszobákból, szekrényosorokból, kárpított garnitúrákból, konyha- és gyermekbútorokból.

A hazhoz szállítás lebonyolítását vállaljuk, a takarékszövetkezet a vásárlási hitelt helyben rendezi.

Várja vásárlóit és látogatóit a Balmazújvárosi AFÉSZ bútorboltja.

Magyar Gördülőcsapágy Művek

A Magyar Gördülőcsapágy Művek debreceni gyára felvételre keres közgazdaság-tudományi egyetemi vagy pénzügyi és számviteli főiskolai végzettséggel, pénzügyi és bankgyakorlattal, tárgyalási és kapcsolatteremtési készséggel rendelkező

pénzügyi szakértőt.

Bérezés megegyezés szerint.

Jelentkezés: Kovács Sándorné pénzügyi főosztályvezetőnél, személyesen vagy telefonon: (14-455) 342. Debrecen, Szabadság útja 129. sz.

Magyar Gördülőcsapágy Művek

felvételre keres

egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkező

vegyi gépészt.

Továbbá beruházások megvalósításában jártas: — felsőfokú végzettségű épületgépész és építésgépész képzettséggel rendelkező műszaki ellenőrt.

Fizetés megegyezés szerint.

Felvételre jelentkezni lehet a vállalat munkaerő-gazdálkodási osztályán. Debrecen, Szabadság útja 129. sz. vagy a 15-455 677-es telefonon.

SIETEK, OTT LESZEK, MOST OLCSÓBBAN VESZEK tavaszi bihari kereskedelmi napok

április 10-15-ig.

BERETTYÓ SKÁLA-COOP ÁRUHAZ: ABC-osztályon, konfekció-, cipő-, kötöttáru-, lakás-textil osztályon egyes árucikkek 30-40-50% árengedménnyel vásárolhatók.

SAKUZLETEINKBEN:

Bútorbolt: Sztár a Sztár! Bútorbemutató és -vásár.

Elektroszaküzlet: Egyes csillárok, autó-rádiomagnók 30% engedménnyel! Szövetkezeti tagjainknak SZINES TV RÉSZLETFIZETÉSI kedvezménnyel!

Ajándékolt: Kristályáruk 30%-kal olcsóbban!

Papírbolt: Lengyel, csehszlovák tapéták 20% engedménnyel.

Kultúrcikkbolt: Amíg a készlet tart! Rozsdamentes evőeszközök, üvegporharak és -kelyhek, porcelánáru, teáscsésze és -alj 30%-kal olcsóbban kapható!

Háztartási bolt: Koralkyd alapozó és fehér zománcfesték — nagy kiszérelésben — 30% kedvezménnyel!

Vasbolt: Egyes háztartási cikkek és szerszámok, kavóőrítők és grillsütők 20-30% árengedménnyel!

Házépítők boltja: Spanyol csempe, Dutep hőszigetelő ablakok 20% árengedménnyel, VÁÉV-Bramac hódifarkú betonszerép, horganyzott ereszcatorna és csatornalefolyó-cső 30%-kal olcsóbban! KEWE-FEST külsőhomlokzat-bevonat FELÁRON!

VIDÉKI FŐBOLTJAINKBAN:

Egyes ruházati és iparcikkek 30-40% engedménnyel!

Tejtermék-bemutatók, -kóstolók, -vásárok!

Báránki Kisáruház: Iparicikkosztályan egyes háztartási edények és étkezőeszközök 30-40% árengedménnyel kaphatók!

A Debreceni Állami Gazdaság, Egervin Borgazdasági Kombinát Róna, Márka és rostos üdítőitaljaiból bemutatók — kóstolók — vásárok!

Baromfiszaküzletben: Barnevál-termékek engedménnyel kaphatók! Egyes élelmiszer- és vendéglátó egységeinkben:

CUKRÁSZTUTEMÉNY-VASÁR!

LEGYEN A VÁSÁRLÓNK, LEGYEN A VENDÉGÜNK!

Mindenkit szeretettel vár:

A BERETTYÓÚJFALU ÉS VIDÉKE KÖRZETI AFÉSZ

FELVÉTEL!

Jó kereseti lehetőség! Szociális juttatások

KÖMÖVES,

ACS,

VB.-SZERELŐ,

HIDEGBURKOLÓ,

MÜKÖVES,

TETŐFEDŐ-SZIGETELŐ,

ASZTALOS,

LAKATOS

szakmákban.

NAPI MUNKASSZÁLLÍTÁS: Nyírlugos—Aradványpuszta—Debrecen; Nyírlugos—Nyírmártonfalva—Debrecen; Bökény—Hajdúhadház—Debrecen; Bagamér—Létavértes—Debrecen; Nyírbétek—Nyírábrány—Debrecen; Hajdónás—Hajdúbosszormény—Debrecen; Debrecen—Berettyóújfalú; Debrecen—Hajdúszoboszló útvonalakon.

Jelentkezés: H.-B. M.-i Tanácsi Építőipari Vállalat

Debrecen, Simonffy u. 34-36. MUNKAÜGYI OSZTÁLY

Árufuvarozók figyelem!

Szövetkezetünk ebesi Tüzép-telepére

árufuvarozókat keres.

Az árubeszállítás a helyi vasútállomásról történik.

Részletes felvilágosítás: Hajdúszoboszlói AFÉSZ. Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 16-18. Kereskedelmi főosztály.

DOMUS

borítékos sorsjegyakció a Nyír-Domus Áruházban.

Nyíregyháza, Kólapos, Új Erő u. 39. DOMUS MINTATEREMBEN, Nyíregyháza, Rákóczi út 5. DOMUS RAKTÁRBAN, Nyíregyháza, Orgona u. 26. sz. 1989. április 10-29-ig. Bútor, lakástextil, lakásvilágítási felszerelés vásárlása esetén sorsjegyet húzhat, mellyel visszanyerheti a vételár 20-30-50%-át.

BŐ ÁRUVALASZTEK HAZAI

- szekrényosorokból,
- kárpított garnitúrákból.

MOST ÉRKEZTEK JUGOSZLAV BÚTOROK.

- Michel, Boston, Viktória, Zenit, Pálma, Vera garnitúrák,
- Bayron szekrényosorok,
- Bristol hálósobabútor,
- Lord konyhaelemek.

ELŐJEGYZET VESZÜNK FEL:

- Konvoj,
- Kolumbia Lux és
- Nóra elemes bútorokra.

MOST ERDEMES VÁSÁROLNI A DOMUSBAN! VÁSÁRLÁSKOR AZONNAL NYERHET!

HAJDÚ-BIHARI NEMZETI NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPART HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

HÍREK-ESEMÉNYEK

HÍRSZERKESZTŐ: PETNEHÁZI ATTILA - TELEFON: 12-144

PIACI ÁRAK

Table with columns: Debrecen, H.-nánás B.-újf., H.-szob., P.-lad. and rows listing various goods like burgonya, sárgarépa, petrezselyem, etc.

Hibalgazítás

Lapunk április 7-ei, pénteki számában az új vámszabályokról szóló írás az információt hibájából téves információt tartalmazott.

NÉPZENÉI EST. Vasárnap este 18 órától második alkalommal kerül sor a Kőlcsey Művelődési Központ szín-

ÖVODAI ELŐJEGYZÉS. Debrecen óvodáiban április 12-én és 13-án jegyezhetők elő a szülők mindazokat a gyerekeket, akik az 1989-90-es nevelési évben betöltik a harmadik életévüket.

LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT. Éjjel-nappal minden nap hívható Debrecenben a lelkiségély-szolgálat a 12-165-telefonszámon.

NYUGDÍJASOK EGYESÜLETE. A Nyugdíjasok Hajdú-Bihar Megyei Egyesületének csoportja április 10-én, hétfőn délután 15 órától tartja alakuló ülést a Hazafias Népfőnt Péterfia u. 4. szám alatti megyei székházában.

Megjegyzés: A Deko és az élelmiszer-kiskereskedelmi vállalat árai első osztályú termékekre vonatkoznak. Az élelmiszer-kiskereskedelmi vállalat árai irányárak, amelyekből az árustóhelyek a kereslet-kínálat függvényében eltérhetnek.

KÖLTÖZNEK A RENDELŐK. A Debrecen Városi Rendelőintézet Igazgatósága értesíti a 80-as, 81-es felmért körzetek és a 4-es, 7-es, 10-es gyermekkörzetek lakosságát, hogy az István út 45-47. szám alól április 10-ével a Kishegyesi u. 36-42. szám alá költöznek a rendelők.

BALESETI ÜGYELET. Szombaton az ortopéd klinika, vasárnap pedig a Dr. Kenéz Gyula-kórház fogadja a balesetet szenvedetteket.

LOTTO-TÁJEKOZTATÓ. A lottó 14. heti nyereményei a következők: 5 találatos nem volt, a 4 találatos szelvényekre egyenként 279 530 forintot, a 3 találatos szelvényekre 1376 forintot, a 2 találatosokra 45 forintot fizetnek.

MAI KÉRDÉSEK. Az új politikai szervezetekről és a magyar nemzeti kisebbségek helyzetéről tart konzultációs előadást Székelyhídi Agoston író, kritikus április 10-én 17 órakor a debrecen-józsai művelődési házban.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI

Apr. 13., szombat 7 órakor Csavargó, fantáziám (élel lemezbemutató). Kovács Erzsébet műsora.

Apr. 14., hétfő 7 órakor Boldogtalanok, Csontos-bérlét.

SZÍNHÁZ

Apr. 12., szerda 7 órakor Bohémélet, Bajor-bérlét.

Apr. 13., csütörtök 7 órakor Boldogtalanok, Csontos-bérlét.

Apr. 14., péntek 7 órakor Boldogtalanok, Csontos-bérlét.

TELEVÍZIÓ

SZOMBAT. TV 1: Tévéóra gyermekeknek. 8.40 Óvodások filmműsora. 1. A fuvolás emberke. NDK rajzfilm.

Apr. 12., szerda 7 órakor Bohémélet, Bajor-bérlét.

Apr. 13., csütörtök 7 órakor Boldogtalanok, Csontos-bérlét.

18.20 Esti mese. 18.30 Tévémagazin. 19.30 Híradó. 20.00 Az élet zenéje. Magyar-szovjet film. 21.55 Sport híradó. 22.10 PRIX Italia. 22.50 Nem kívánatos nő. Mexikói film.

BUDAPEST: 12.00 Hírek. 12.05 Hétfő. 13.45 A hét politikai eseményei. 18.00 Híradó. 18.25 Hétfő. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.00 Csehszlovákia döntő közvetítése. 21.30 A Híradó szerkesztőségében. 21.55 Ingovány. Szlovák film. 23.05 Asztalitenisz-vb.

MOSZKVA, 1.: 4.30 120 perc. 6.30 Popzenei összejövetel. 6.35 A mi kertünk. 7.05 A harmadik orosz sajtó népművészeti fesztivál. 7.35 Dokumentumfilm. 8.00 Az Ember. 9.00 A táncosok és kultúra. 10.15 A szocializmus országában. 10.45 Dokumentumfilm. 11.15 Rajzfilmek. 11.50 Zenés műsor Szverdlovskból. 12.30 Hírek. 12.40 Állatok világa. 13.00 Népi hangszerek. 14.10 A családi gyermekotthonok gondjai. 15.25 Rajzfilmek. 16.00 U. B. 40 angol együttes koncertje. 16.25 Nemzetközi női sport. 17.25 Sallie Maer. Angol film. 19.00 Híradó. 19.40 Szombat este. 20.10 Esti műsor. 21.20 A. Barikin műsora. 22.20 Hírek. 22.40 Három ismeretlenes feladvány. Bűnügyi film. 1-2 rész. 0.47 Hírek. 0.52 Filmművészet.

MŰHOLDAS PROGRAMOKBÓL

SKY: 7.00 Popzenei műsor. 8.00 Mókagyár. Gyermekműsor. 12.00 Sportmagazin. 13.00 A pankráció szupersztárjai 1988-ban. 14.00 A világ elefedtetéi természetvédelmi. Akciófilm. 15.30 Sylvannians. Akció-rajzfilmsorozat. 16.00 Majmok bolygója. Tudományos-fantasztikus filmsorozat. 17.00 Brit slágerlista. 18.00 Eurosport.

SUPER: 7.00 Boogaloo Pooper Doo. Gyermekműsor. 11.00 Popzenei összejövetel. 12.00 Turistamagazin. 12.30 Egyveleg. 13.00 Hollywoodi sztárok élve. 13.30 Egyveleg. 14.00 Nagy volgy. Westernsorozat. 15.00 Lányok a magasban. 16.00 Elve vagy holtan. 16.30 Egyveleg. 17.00 Hiltan. Kalandfilmsorozat. 17.30 Egyveleg. 18.00 Sportvilághíradó. 19.30 A világ divatja. 20.00 A lány sárga szalagot viselt. Westernfilm. 21.30 Szürkülési zóna. 22.45 Nemzetközi hírmagazin. 23.15 A láthatatlan ember. Akciófilmsorozat. 23.45 Hűdögverrel. Film.

TELEHOLD

Művészeti magazin. 18.00 La Patheque. Balett. 18.50 Szívhez szóló zene. 20.00 Ezt látni kell. Riportfilm. 20.50 Éjszakai rakomány. Kulturális magazin. 21.30 Művészet a metron. Riportfilm. 22.00 Tv-híradó. 22.35 Mesélj! 23.30 Fekete szeműeg a fehér éjszakákhoz. Rockzene.

VASÁRNAP

TV 1: 8.55 Családi torna. 9.00 Óvodások filmműsora. 9.20 Kerekpárusi (ism.). XIV. fe. rész. Athaladás táblával védett útkeresztelésben. 9.25 Smith. Angol filmsorozat. VIII. rész. A fekete angyal. 9.50 Cigánykörök. 10.15 Társasjáték - IV. 4. rész. 10.45 Képzőművészet. 11.00 RTV Közösségszolgálat. 14.05 Műsorajánlat. 14.10 Reklám. 14.15 Asztalitenisz-világbajnokság. Női. Félveses döntő. 21.15 Mesterséges színezés. Sinkó László. 22.00 Telesport. Torley-kupa. Nemzetközi férfi tornavetély. Közvetítés a Vigadóbeli felvételtől. Savaria-kupa. Női röplabdamerkőzés. Közvetítés Szombat-hírvél. felvételtől. 0.15 Képzőművészet. 2. műsor: 9.00-12.00 Tévémagazin. A Művelődési főszervezőség műsora.

TV 2: Kudlik Julival és Déri Janossal. 14.00 Képzőművészet. 14.15 TV 2. Bence: Nyelvek. Follow Through. Angol nyelvelvétel - XV. 14. rész. Időjárás-jelentés - Riportok - Zene. 15.00 A chateaufalloni polgárok. Francia tévéfilmsorozat - XXVII. 14. rész (ism.). 15.30 TV 2. 18.00 18 évvel később. Az Eszaki-tenger akkor és most. NSZK dokumentumfilm. 16.44 Álljunk meg egy szóra. Grétsy-László és Vágo István nyelvművelő műsora. 16.54 TV 2. Bence: Wurlitzer 8. Ray Charles. Reklám - Időjárás-jelentés - Tévéóra. 17.50 TV 2. Bence: Toldi. Arany János elbeszélő költeményének tv-változata. IV. 1. rész (1982. ism.). 18.25 Gyerekeknek! 1. Doris Cserebere. Angol rajzfilm. 7. Raymond és a svéd törpe. NSZK rajzfilm. 3. Bob és Bobek - A parkörök. Csehszlovák rajzfilm. 18.43 TV 2. 19.00 Boston Celtic-New York Knicks. Profi kosárlabda-mérkőzés. 20.00 TV 2. Bence: Röntgen. Szociális és egészségügyi híradó. Reklám. Labirintus. 21.15 Az amatőr. NSZK tévéfilm - II/2. rész. 22.08 TV 2. 22.10 Zeneszalón. Művészek találkoznak a televízió I-es stúdiójában. 22.55 TV 2. Napzárta.

POZSONY, 1.: 8.30 Gyerekeknek. 9.40 Gyerekek magazinja. 10.40 Mindannyian iskolakötelesek. Tévéorozat. 11.40 Objektív. Magazin. 12.15 Koncert. 12.50 Autóok, motorok magazinja. 13.30 A Tátra kocsija a világ körül. 14.00 Sportélet. Csehszlovákia-NSZK tenisz és asztalitenisz vb. 16.40 Lissen a férfiak. Cseh film. 18.20 Esti mese. 18.30-19.10 Zenés szórakoztató műsor. 19.30

PROGRAMOKBÓL

SKY: 6.30 Bailey Madara. Kalandfilmsorozat. 7.00 Vallási műsor. 8.00 Mókagyár. Gyermekműsor. 12.00 Autó-motorsport. 14.00 Szerelmek egy idegennel. Film. 16.00 2000 után. Tudományos ismeretterjesztő sorozat. 17.00 Popzenei műsor. 18.00 Eurosport.

MŰHOLDAS PROGRAMOKBÓL

SKY: 6.30 Bailey Madara. Kalandfilmsorozat. 7.00 Vallási műsor. 8.00 Mókagyár. Gyermekműsor. 12.00 Autó-motorsport. 14.00 Szerelmek egy idegennel. Film. 16.00 2000 után. Tudományos ismeretterjesztő sorozat. 17.00 Popzenei műsor. 18.00 Eurosport.

SUPER: 7.00 Boogaloo Pooper Doo. Gyermekműsor. 11.00 Egyveleg. 12.00 Divatkörkép. 12.30 Nemzetközi hírmagazin. 13.00 TV 2. Bence: 13.30 Egyveleg. 17.30 A holnap világa. 18.30 Labdarúgó-híradó. 19.00 Európai kitekintő. Magazinműsor. 20.00 Benny Hill-show. 21.00 Szürkülési zóna. 22.00 Amerikai profi kosárlabda. 22.25 Szemünk fenye. Film.

RÁDIO

SZOMBAT. DEBRECEN: 8.00-10.00 Szombat reggel. Zenes magazinműsor. (A tartalom: Hírek, tudósítások, lapszemle - Heti visszapillantó - A hétvége sportja.) 10.00 Kapcsolódj a Danubius rádióval.

DEBRECEN: 9.00 Hírek. Információk, időjárás. 9.05 A nagyok árnyékában. Bálint István műsora. 9.25 A Hungaroton legújabb felvételeiből. 10.00 Hírek. Időjárás. Útinforduló. 10.05 Egy nagyüzem hétköznapjai. Látogatás Nagygyelesen. 10.30 Vajdasági-szerzemények. 10.35 Az ügyeletik jelentik. 11.00 Kapcsolódj a Danubius rádióval. 19.30-20.00 Sportmagazin.

1989. ÁPRILIS 8. SZOMBAT DÉNES NAPJA A Nap két 6.10 órakor - nyugszik 19.23 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS AZ ORSZÁG TERÜLETÉRE SZOMBAT ESTIG: Eleinte még többféle lehet kisebb eső, majd éjszaka jelentősen csökken a felhőzet. A délnyugati szél is megerősödik. A hőmérséklet 2-7 fokig süllyed. Szombaton többnyire napos és száraz idő várható, mérsékelt nyugati, délnyugati széllel. A hőmérséklet délután 20 fok körül valószínű. (MTI)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Kétszáznyolcvan évvel ezelőtt született a Szabolcs-Szatmár megyei Mándon és - matuszáleli kort megérve - Szatmár hunyit el Gáti István (1749-1843) református lelkész és tanár, kora ismert szakírója, a magyar gyorsírási rendszer kidolgozója. Előbb Sályiban, majd Sárospatakon tanított, 1771-től jeles külföldi egyetemeken tanult. A többi között Dablon, Huszton, majd Máramarosban volt pap, 1800-01 esperes. Nyolc évvel később Szatmáron választották lelkésznek, s ugyanott tanárkodott is egészen 1831-ben bekövetkező nyugdíjazásáig. Rendkívül sokat fáradozott a magyar irodalmi nyelv népszerűsítésén, minél szélesebb körben való elterjesztésén. Természettudományi stúdiumokkal is foglalkozott, s az e körbe vágó műveltség több kérdésben haladó korszerű álláspontot foglalt el. Az addigi geometriai rendszerű gyorsírás helyett a hangzókat pontosan és jelképekkel jelölő kurzív rendszerű írást dolgozott ki, s ezzel megvetette a magyar gyorsírás korszerűsítésének alapjait.

PROGRAMOK

Aprilis 8., szombat. Debrecen 14.30 óra: Dalolj velem! Zenes játéktalálkozó 6-12 éves gyerekeknek a Kőlcsey Művelődési Központ gyermekjátékosztójában. 16.00 óra: A Romániából áttelepültek programjának keretében Halmi Zsolt tart előadást a Kőlcsey Művelődési Központban. Hajdúszoboszló 9.00 óra: Oktatástörténeti városi vetélkedő döntője a városi művelődési központ Pódium-termében. 19.00 óra: Videovetítés a városi művelődési központ Pódium-termében. Hajdúnánás 10.00 óra: Barátom a könyv címmel Bordás Pálné könyvajánló előadása a városi művelődési központ játszótérjében.

HÍVJA A 083-AT! A debreceni telefonoktor március 27. és április 9. között „Erzelmek biztonságáért” címmel ad hasznos tanácsokat. A telefonoktor Hajdúszoboszlón is hívható a 61-444-es telefonszámon.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

A Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar Megyei Bizottságának lapja. Főszerkesztő: dr. Bényei József. Főszerkesztői helyettesek: Gulácsy Imre és Nagy Zsuzsa. Szerkesztőség: Debrecen. Tóthfalusi tér 10. 4024. Telefon: 12-144. sportrovát: 17-133. nyomdai ügyelet: 16-695.

Kiadja a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat, Debrecen. Tóthfalusi tér 10. Postacím: Debrecen. Postaábrók 72. 4001. Telefon: 12-144. Feltámasztó: dr. Szabó Imréné. Alföldi Nyomda, Debrecen. Felelős vezető: Benkő István vezérigazgató. 1989. április 8. Megrendelés száma: 1635. Terjesztés Magyar Posta. Előfizethető a hirtelkezéssel postahivataloknál és kézbesítőkénél. Előfizetési díj egy hónapra: 165 Ft, negyedévre: 315 Ft, fél évre: 630 Ft, évre: 1260 Ft. Index 25 627 - ISSN 0122 - 1051

HAJDÚ-BIHARI

XLVI. ÉVFOLYAM

ÁRA: 4,30 Ft

1989. IV. 10. HÉTFŐ

A MAGYAR S

Nemzet

Az MSZMP Központi Bizottsága kezdeményezésére Debrecenben a Magyar Szocialista Munkáspárt Magyarországi Akadémiájában hét társadalmi szervezőkkel tartott értekezést a társadalmi és politikai élet alakításáról. A társadalmi és politikai élet alakításáról. A társadalmi és politikai élet alakításáról.

A tanácskozási üléseken részt vevők a társadalmi és politikai élet alakításáról. A társadalmi és politikai élet alakításáról.

TAVASZ

A homokkertek elterjedésének csak az araszolt mert elakadt egy repülőterem nem megszüntetett után húznak el harci gépek, robbantások, elviselhetetlen rúnk a főútról. Vekéri-központ, Vekéri-tó felé. A Vekéri-tó felé. A Vekéri-tó felé.